opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 154	Łódź, Niedziela, 5 lipca 1931 r.	ניינטער יאהרגאנג	לאדז, זונטאג כ׳ תמוז תרצ״א	№ 154

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אונטערהאנדלונגען וועגען דער לייטונג

איז דער שווערסטער פראבלעם פון ציוניסטישען קאנגרעס

וואס פאר א רעזאלוציעס וועלען אנגענומען ווערען?

באזעל, 4 (יט״א טעלעגראפיש).

שבת א גאנצען טאג זענען פארגעקומען אונ־צעהליגע געשפרעכען וועגען שאפען די נייע לייטונג. ביי קיין שום קאנגרעס איז די דאזיגע פראגע נישט געשטאנען אזוי שארף ווי איצט. דאס איז דערפאר, ווייל ס׳שטעהט א כינעזישע מויער צווישען די רעוויזיאניסטען און לינקע. צו קיין שום פער־שטענדיגונג איז נאך נישט געקומען.־ די דעלע־גאטען דריקען אויס די מיינונג, אז די פראגע וועט געלעזט ווערען ערשט נאכדעם, ווי ס׳וועלען אפ־געשטימט ווערען די רעזאלוציעס.

וואס שייך די רעזאלוציעס ווערט אויסגעדריקט די השערה, אז ס׳וועלען אנגענומען ווערען די רע־זאלוציעס, אז דער ציוניזם שטיצט זיך אויפ׳ן באזעלער פראגראם און מאקדאנאלדס בריף וועט אפגעוואָרפען ווערען. פון אננעהמען די רעזאלוציעס איז אפהענגיג די האלטונג פון פראפ. ווייצמאן.

באזעל, 4 (יט״א טעלעגראפיש).

היינט שבת בייגאכט איז נישט פארגעקומען קיין פלענאר־זיצונג. ס׳זענען אפגעהאלטען געווא־רען זיצונגען פון דער פערמאנענץ־קאמיסיע און אנדערע קאמיסיעס.

רעדע פון בערל לאקער

גרויסער סקאנדאל צווישען די ארבייטער-דעלעגאטען און רעוויזיאניסטען

באזעל, 2 (יט״א טעלעגראפיש).

נאך די רעדע פון דעפ. גרינבוים האט בעקו־מען דאס ווארט דער לידער פון דער ארבייטער־פארטיי בערל לאקער. בעת זיין רעדע ברעכט אויס אנ׳אונגעהערטער סקאנדאל צווישען די רעוויזיאניס־טען און די ארבייטער־דעלעגאטען. לאקער האט אין קריטיק פון די רעוויזיאניסטישע ארבייטס־מעטאדען זיי פערגלייכט צו דער האלטונג פון די האקענקרייצלער אין דייטשען פארלאמענט. די דא־זיגע ווערטער רופען ארויס א שטורעם אויף די בענק פון די רעוויזיאניסטען. צוליב דעם ענטשטא־נענעם סקאנדאל האט דער פארזיצער געמוזט איבער־רייסען די זיצונג, ערקלערענדיג א הפסקה אויף א שעה צייט. דער סקאנדאל צווישען די רעוויזיאניס־טען און די ארבייטער־דעלעגאטען האט אבער ווײ־טער נישט אויפגעהערט, דערביי זענען געפאלען געגענזייטיגע אונגלויבליכע באליידיגונגס־ווערטער. בן־גוריון האט ווייטער אנגערופען די רעוויזיאניס־טען היטלער־ציוניסטען, דער רעוויזיאניסט ד״ר וואלפסאנג פאן ווייזעל האט געשריגען צו די אר־בייטער - דעלעגאטען: „רויטע באנדע, בעצאהלטע מאסקווער קנעכט. דער שטורעם האט זיך איבער־געטראגען ביז צו דער טריבונע פון פרעזידיום. אינ׳ם ענטשטאנענעם טומעל איז איינער פון די קאנגרעס־געסט געווארען פערוואונדעט, אזוי דאס מען האט צו איהם ארויסגערופען מעדיצינישע הילף

אזוי ווי די ארבייטער־דעלעגאטען האבען נישט גע־וואלט צוריקרופען זייערע באליידיגונגס־ווערטער אויפ׳ן אדרעס פון די רעוויזיאניסטען האבען די רע־וויזיאניסטישע מיטגלידער פון פרעזידיום, פערלאזט די טריבונע.

דערווייל האבען פיל פון די דעלעגאטען, וועל־כע האבען זיך נישט בעטייליגט אין סקאנדאל, גע־נומען בערוהיגען די געמיטער און נאך גרויסע מיה איז זיי געלונגען צוריקצושטעלען די ארדנונג.

זיצונג פון קאנגרעס-פרעזידיום צוזאמען מיט פארשטעהער פון די קאנגרעס-גרופירונגען

וועגען סקאנדאל צווישען די רעוויזיאניסטען און ארבייטער - דעלעגאטען

באזעל, 2 (יט״א טעלעגראפיש).

נאכ׳ן איבעררייסען די זיצונג פון קאנגרעס איז צונויפגערופען געווארען אנ׳עקסטרא זיצונג פון קאנגרעס־פרעזידיום צוזאמען מיט פארשטעהער פון די בעזונדערע קאנגרעס־גרופען. נאך די פערהאנד־לונגען, וועלכע האבען זיך פערצויגען העכער א שעה צייט, איז געלונגען צו ליקווידירען דעם קאנפליקט צווישען די רעוויזיאניסטען און די אר־בייטער־דעלעגאטען.

עס איז בעשלאסן געווארען, אז בערל לאקער זאל פון דער קאנגרעס־טריבונע איבערבעטען די רעוויזיאניסטען און ערקלערען, אז ער האט נישט געהאט די כוונה צו באליידיגן, וועלכע עס איז קאנגרעס־גרופע.

די קאנגרעס־זיצונג איז דאן צוריקגעעפענט געווארען און ה׳ לאקער האט נאכ׳ן אפגעבען די דערמאהנטע ערקלערונג פארטגעזעצט זיין רעדע.

באזעל, 4 (יט״א טעלעגראפיש).

נאך דער רעדע פון ראבינער סטיפען וויז, האט פישמאן ערקלערט אין נאמען פון 3 אמעריקאנער דעלעגאטען, אז זיי סאלידאריזירען זיך נישט מיט זיין רעדע, הגם ער האט גערעדט אין נאמען פון דער מעהרהייט אמעריקאנער דעלעגאטען.

פארק העלענאוו | היינט, זונטאג, דעם 5-טען יולי, 3 נאכמיטאג קומט פאר אין פארק העלענאוו | בית היתומים, זגערזשער 40

א גראנדיעזע גארטען-פערוויילונג

לטובת דעם בית היתומים, זגערזשער 40. די פערוויילונג וועט זיין פערבונדען מיט א גרויסע קינדער-פעסט, בלומען-דעקאראציע, 2 ארקעסטערן, פערש. בענגאלישע פייערן אויפ׳ן וואסער און אויך אנדערע אטראקציעס. א גרויסע ווערט-פולע פאנטען-לאטעריע, אין וועלכער עס געפינען זיך קאסטבארע חפצים. אייגענער כשר׳ער בופעט אויפ׳ן ארט צו צוגענגליכע פרייזען.

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאנצעלאריע פון בית היתומים, זגערזשער 40 און אין טאג פון דער פערוויילונג—ביי דער קאסע פון פארק העלענאוו. אין פאל פון אן אונגינסטיג וועטער קומט די פערוויילונג פאר זונטאג, ד. 12. יולי ה. י.

וויכטיג פאר הערינג-סוחרים פון לאדז און אומגעגענד!!!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז מאנטאג, דעם 6-טען יולי ד. י. קומט אן דער ערשטער

גרויסער טראנספארט פון פרישען פאנג פון נייע

מאטיאס און שאטן-הערינג

הויך פרימא קוואליטעט, וואס זענען, שוין זייט מעהרערע יאהרען נישט געוועזען.

מיט אכטונג **הורט-הערינג-אימפארטערן.**

3723

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 46 יאהר אונזער טייערע און אונפער־געסליכע מוטער, גראסמוטער, שוויגערמוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאנטע

נ״ע ביילע רוזשאנ

אשת ר׳ שמואל ז״ל

(געבוירענע בערקאוויטש)

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג דעם 5 1931, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז פשמארסקא 25, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

גאסטראלען פון דער

ווילנער טרופע

XVI יאר | XVI יאר

15-יעריקער יובל-טורנע אנפ. מ. מזאה.

לאדזשער שטאט-טעאטער

רעפערטואר פון זונטאג, דעם 5-טען יולי ביז דאנערשטאג, דעם 9-טען יולי 1931

זונטאג, 5/7, 9 אוונט	**דער קארגער** פון מאליער מיט א. סאמבערג אלס הארפאגאן
מאנטאג 6/7, 9 אוונט	**ברוינ-מיהל** פון דוד בערגעלסאן מיט מרים ארלעסקא, יעקב וואסלין, שמחה נאטאן און שמואל לאנדוי.
דינסטאג, 7/7 מיטוואך, 8/7	שפילט די טרופע אין וולאצלאוועק
דאנערשטאג 9/7, 9 אוונט	**דער קארגער** פון מאליער מיט א. סאמבערג אלס הארפאגאן.

פרייזן פאפולערע.

אין פראבען: „200,000“ פון שלום עליכם.

רעזשי: י. רויטבוים דעקאר. און קאסטיומען: אנדזשיי פראנאשקא

אנאנסן

אין „נייעם פאלקסבלאט“ האבן דעם גרעסטן ערפאלג!

פראנצויזיש-אמעריק. אונטערהאנדלונגען

ווערען וואהרשיינליך גינסטיג ערלעדיגט ווערען היינטיגען מאנטאג

פאריז, 4 (ספ. טעל.) בעת דער קאנפערענץ צווישען דעם פראנצויזישען פלאנדען און דעם אמעריקאנישען פארשטעהער אין פראנקרייך ערזש, איז דערגרייכט געווארען א פולשטענדיגע פערשטענדיגונג אין צוויי פרינציפיעלע פראגען.

1 ביינאכט איז ערשינען א קאמוניקאט, וועלכער שטעלט פעסט, אז די אמעריקאנישע פארשטעהער האבען מסכים געווען אויף דעם הויפט-תנאי פון פראנקרייך וועגען דערהאלטען די בעדינגונגסלאזע צאהלונגען, ס׳זענען אויך בעזייטיגט געווארען אנדערע שטרייט-פראגען.

פערשידענע חלוקי דעות פון טעכנישער און פינאנציעלער נאטור וועלען נאך בעטראכט ווערען דורך דעם מיניסטארען-ראט, עווענטועל אויף דער קאנפערענץ פון די מלוכות, וואס ווערט פראיעקטירט דורך ענגלאנד.

פאריז, 4 (טו) דאס ענטגילטיגע פערהאנדלונגען פון די אמעריקאניש פראנצויזישע אונטערהאנדלונגען וועלען פארקומען מאנטאג, ווייל דער אמעריקאנישער פינאנץ-מיניסטער מעלאן וויל זיך נאך טעלעפאניש פערשטענדיגען מיט׳ן פרעזידענט הובער.

געענדיגט דער אויטא-שטרייק

דער שטרייק איז געבראכען געווארען און די איבריגע זענען צוגעטרעטען צו דער ארבייט

ווארשא, 4 (טעלעפאניש) היינט אינדערפריה האבען אנגעהויבען ארויסצופאהרען עטליכע אויטאבוסען אין ווארשא, ווי ס׳האט אויסגעזעהן איז דער שטרייק געבראכען געווארען. צוליב דעם האט דער פעראיין פון די אויטאבוס-בעזיצער ארויסגעשיקט א צירקולאר איבער׳ן גאנצען לאנד. אז די אויטאמאבוס-בעוועגונג בעגיינט ווערען.

אויך אין לאדז איז דער שטרייק געבראכען געווארען אין א טייל טאקסובוקעס זענען ארויסגעפאהרען אין גאס. ווי בעקאנט האבען די אויטא-בעזיצער געוואלט אפהאלטען א קאנפערענץ מיט׳ן פרעמיער. דער פרעמיער האט זיך אבער אפגעזאגט די קאנפערענץ אפצוהאלטען כל-זמן דער שטרייק דויערט.

די אקציע פון די באהן- און פאסט-בעאמטע

געגען די רעדוקציע פון די פענסיעס

ווארשא, 4 (טעלעפאניש). דאס גאנצע לאנד איז אין דערוואַרטונג, וואס עס וועט זיין דער לעצטער בעשלוס פון די באהן- פאסט- און טעלעגראף-בעאמטע און ארבייטער. אין די בעאמטען ארגאניזאציעס איז דא א מיינונג, די מאסע בעאמטע און ארבייטער וועט האנדלען סטיכיש און אומארגאניזירט, אויב עס וועט תיכף נישט בעפרידיגט ווערען זייער פאדערונג וועגען צוריקציהען די רעדוקציע. נעכטען זענען פארגעקומען א רייה בעראטונגען פון די ענטשפרעכענדע פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס.

דאס מיניסטעריום האט נעכטען געמאלדען, אז די פאסט- און טעלעגראף-בעאמטע ווערט שוין אויסגעצאהלט אנ׳איינמאליגער צושלאג:

די בעאמטע פון די לוין-קאטעגאריעס 13, 14, 15, 16. אויב זיי האבען נישט ווייניגער ווי צו דריי קינדער, בעקומען אנ׳איינמאליגען צושלאג אין דער הויך פון 15 פראצ. פון זייער שכירות, די בעאמטע פון די מדרגות 10, 11, 12, אויב זיי האבען נישט ווייניגער ווי 4 קינדער בעקומען א צושלאג פון 10 פראצענט. דאס געלד וועט אויסגעצאהלט ווערען אין די נאהענטסטע טעג.

קופאן № 2

2-טע סעריע

פון גרויסען

פרעמיען-קאנקורס

— פון —

„נייעם פאלקסבלאט“

כדי זיך צו בעטייליגען אין פרעמיען-קאנקורס איז גענוג צוצושטעלען בלויז 30 קופאנען.

ענטהילונג פון ווילסאן-דענקמאל

גרויסע פייערליכקייטען אין פויזען

פויזען, 4 (טעלעפאניש) היינט זענען דא אין דער אנוועזענהייט פון מלוכה פרעזידענט פארגעקומען גרויסע פייערליכקייט אין צוזאמענהאנג מיט דעם ענטהילען דעם דענקמאל פון אמעריקאנער פרעזידענט ווילסאן.

ס׳איז אויך אנוועזענד די אלמנה פון פרעזידענט ווילסאן, ס׳איז פארגעקומען א דעפעשען-אויסטויש צווישען מלוכה-פרעזידענט מאשטשיצקי און דעם פרעזידענט הובער.

דער ווירטשאפטליכער קריזיס אין לאנד

די רעגירונג וועט זיך פערנעהמען מיט דעם בוי-פראבלעם

גרויסע רעדע פון פרעמיער פריסטאר

ווארשא, 4 (טעלעפאניש) אויף א פערזאמלונג ביים וויצע-פרעזעס פון „בעבע“, האט דער פרעמיער פריסטאר געהאלטען א גרויסע רעדע וועגען ווירטשאפטליכען קריזיס אין פוילען. דער פרעמיער האט אנגעוויזען, אז דער שווערער וועלט-קריזיס שלאגט זיך שטארקער אפ אויף פוילען צוליב דעם, וואס פוילען עקספארטירט פיל תבואה און רויה-שטאפען.

די אויסלענדער האבען צופיל אנטייל אין אונזער אקציען-געזעלשאפטען, אין יאהר 1930 האט זייער אנטייל בעטראפען 44,6 פראצ. און איז נאך שפעטער געוואקסען, צוליב דעם האבען מיר געהאט אזעלכע פאקטען, אז צוליב א באנקראט פון א אויסלענדישע פירמע האט א גרויסע טעקסטיל-פאבריק אפגעשטעלט די ארבייט און רעדוצירט 6000 ארבייטער, א גרויסען נאפט-קאנצערן אין פוילען איז צוזאמענגעבראכען צוליב א באנקראט פון א פראנצויזישער פינאנץ-אינסטיטוציע, דאס זעלבע איז אין דער כעמישער אינדוסטריע, גוס-אינדוסטריע, הוטען-אינדוסטריע א.א.וו. אונזערע באנקען זענען אויך אפהענגיג פון אויסלענדישען קאפיטאל. דאך וויזט די פוילישע ווירטשאפטליכע ארגאניזמען אויף גרויסע געביטען ארויס א ווידערשטאנד.

דער פרעמיער האט זיך ווייטער לאנג אפגעשטעלט אויף דער וואוינונגס-פראגע און די פראגע פון ארבייטסלאזיגקייט.

דער פרעמיער האט געזאגט אז אויף דער נאהענטסטער סיים-סעסיע וועלען ארייננעטראגען ווערען פראיעקטען וועגען רעגולירען די וואוינונגס-פראגע. די גייע פראיעקטען זעהען פאר, אז די בוי בעוועגונג וועט זיך שטיצען אויף שטענדיגע הכנסות און ציל-בעוואוסטע שטייערן, מ׳קען אבער נאך נישט וויסען, ווען די דאזיגע שטייערן וועלען איינגעפיהרט ווערען.

מיר וועלען אויך נישט בלייבען ביי דער טראדיציע פון מויערן הייזער. מיר וועלען אונטערשטיצען אלע פלענער וועגען הילצערנע הייזער, ווייל מיר האבען גענוג האלץ, וועלכעס מיר קאנען נישט איצט עקספארטירען.

דער פרעמיער האט צום סוף געזאגט, אז די רעגירונג טוט אלץ, כדי צו מילדערן די ארבייטסלאזיגקייט.

נאכ׳ן פאגראם אין סאלאניקי

אין שטאט איז רוהיג. — הילף פון דער גריכישער רעגירונג.

— יודען בעטען הילף ביים ציוני. קאנגרעס. — שטרענגע צענזור

סאלאניקי, 4 (יט״א טעלעגראפיש) דעם 2. יולי איז שוין געווען רוהיג.

עס זענען פארגעקומען געמיינזאמע בעראטונגען פון יודישע און גריכישע ארגאניזאציעס ווי אזוי צו ווירקען, אז די בעפעלקערונג זאל זיך בערוהיגען.

די גריכישע רעגירונג האט אסיגנירט א האלבען מיליאן דראכים אויפצובויען די פערברענטע יודישע הייזער.

5 יודען און 5 גריכען זענען בעשטראפט געווארען צו 3 טעג ארעסט פאר שטערען די עפענטליכע רוה.

באזעל, 4 (יט״א) היינט איז צום קאנגרעס אנגעקומען א פערצווייפעלטער טעלעגראפישער הילפס-רוף פון דער יודישער בעפעלקערונג אין סאלאניקי. אין טעלעגראם ווערען איבערגעגעבען פרטים פון די שרעקליכע איבערלעבענישען פון די סאלאניקער יודען אין די לעצטע טעג. די יודען פון סאלאניקי בעטען דעם קאנגרעס ווי אויך אנדערע יודישע ארגאניזאציעס זיך פעראינטערעסירען מיט זייער גורל און ארויסשיקען קיין סאלאניקי א דעלעגאציע פון אלע יודישע גרויסע ארגאניזאציעס.

לאנדאן, 4 (יט״א טעלעגראפיש) צוליב דער שטרענגער צענזור אין סאלאניקי קומען פון דארט נישט אן קיין שום ידיעות: נישט קיין טעלעגראפישע און נישט קיין טעלעפאנישע. דער ספעציעלער שליח פון יט״א שיקט זיינע בעריכטען מיט אעראפלאן.

די פרייטאג׳דיגע פארמיטאג-זיצונג פון קאנגרעס

באזעל, 3 (יט״א טעלעגראפיש).

נאך דער געכטיגער שטורמישער נאכט-זיצונג פון קאנגרעס, האט זיך די היינטיגע פארמיטאג-זיצונג אנגעהויבען מיט א געוויסע פערשפעטיגונג. די רעדנער אין דער היינטיגער גענעראל-דעבאטע זענען געווען מעהרסטענס פוילישע דעלעגאטען. דער ערשטער האט גענומען א ווארט דער פרעזעס פון פוילישען „מזרחי“ ה׳ פארבשטיין. ווייטער האבען גערעדט דער פרעזעס פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין מערב-גאליציען דעפ. ד״ר טהאן, ווי אויך, ד״ר רינגעל פון לעמבערג.

פראפ. וואַרבורג

וועט זיך נישט בעטייליגען אין דער סעסיע פון דער יודישער אגענץ

ניו-יארק, 4 (יט״א טעלעגראפיש).

פראפ. וואַרבורג וועט זיך נישט בעטייליגען אין דער סעסיע פון דער יודישער אגענץ, ווייל ער וויל נישט פאהרען קיין איירא‍פע. דאגעגען ד״ר ציירוס אדלער וועט יא פאהרען צו דער סעסיע.

ביי פערדייאונגס-שטערונגע,
מאגען-ווערהטאג, איבעלקייטען, קאפשמערצען, נערוועז-רייצונגען, בעווירקט דאס נאטירליכע בימער-וואסער
Franciszka Józefa
א גוטען-ליים און פערלייכטערט די בלוט-צירקולאציע.

אינגאנצען אפגעשטעלט די עמי-גראציע קיין אמעריקא

ניו-יארק, 4. (ספ.טעל.) עס ווערט לחלוטין אפגעשטעלט די אימיגראציע. עס וועלען ארייבגעלאזען ווערען נאר 10 פראצענט פון דער ביז-איצטיגער צאהל עמיגראנטען. פון פוילען וועלען קענען עמיגרירען קיין אמעריקא אין משך פון א גאנצען יאהר בלויז 600 עמיגראנטען.

מארשאל פילסודסקי אויף אורלויב

ווארשא, 4 (טעלעפאניש) מארשאל פילסודסקי איז ארויסגעפאהרען אויף אורלויב אין זיין גוט פיקילישעק ווילנער קאנט.

נישטא מעהר קיין דאלאר-האסע

ווארשא, 4 (טעלעפאניש) אין דער דאלאר-האסע האט נאכגעלאזען, די נאכפראגע אויף דאלארען איז געפאלען, אנשטאט 350 טויזענד דאלאר ווי ס׳איז געווען אין די פריהערדיגע טעג האט מען נעכטען געמאכט טראנזאקציעס אויף 120 טויזענד דאלאר.

באנק פאלסקי האט היינט פערקויפט יעדע סומע דאלארען צו 9.07 פריוואט-קונים און צו 9,04 אויף דער בערזע, אויף דער פריוואטער בערזע זענען דאלארען געקויפט נאך ביליגער צו 9,03 זל.

געוו. אוקראינישער סענאטאר קאזשיצקי פאר׳משפט אויף א יאהר טורמע

ראוונע, 4 (טעלעפאניש). דא איז פארגעקומען דער פראצעס געגען דעם געוו. אוקראינישען סענאטאר קאזשיצקי, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין האלטען בעת די וואהלען אנ׳אנטי-מלוכה׳שע רעדע. סענ. קאזשיצקי איז פאר׳משפט געווארען אויף א יאהר טורמע און פערירעכענען דעם פאר-ארעסט, ער איז ארויסגעלאזען אויף דער פרייי, נאכ׳ן ביילעגען 300 זל. קויציע.

Podziękowanie.
Do PT. Zarządu **Bykur Cholim**
„Uzdrowisko“ w Łodzi.
W imieniu 3-ej grupy kuracjuszy przebywających na kuracji w „Uzdrowisku“ dziękujemy serdecznie PT, Zarządowi, Siostrze i personelowi za szczerą, troskliwą i sumienną opiekę i pielęgnowanie nas. Tą drogą składamy swe najserdeczniejsze podziękowanie. **III-ia grupa.**
Łódź, d. 5/7 1931.

ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז.
היינט, זונטאג, כ׳ תמוז (5 יולי) צוליב׳ן 27-טען יאהרצייט פון
בנימין זאב ב״ר יעקב ד״ר טעאדאר הערצל ז״ל
10 פריה— פייערליכע **הזכרה** איז דער סינאגאגע, אויף זולעיא קאשטשושקי
מיט דער בעטייליגונג פון פרעדיגער ד״ר מ. בראדא.
8.30 אווענד אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע טרוגמיעסקא 29 (צעגעלניאנא 4) **טרויער-פערזאמלונג**
מיט דער בעטייליגונג פון רעד. י. אונגער און ה׳ משה לימאן.

לאדז,
5 יולי 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז,
5 יולי 1931

א סאטיספאקציע

עס זיינען אַמאָל געווען צייטען, וואָס מיר זענען געווען זעהר, זעהר בעשיידען. עס איז גענוג געווען, ווען מען האָט אונז געזאָגט אַ גוט וואָרט, אַ שמייכעל געטון אונזער אייטעלקייט, און אַט דאָס דאָס אָרימע גאָרנישט זאָגענדיגע וואָרט האָט זיך אָבגעשלאָגען אויף אַנדערע פערזאָרגטע פנימער און דאָרט אַרויסגערופען אַ פרעהליכקייט אַ גליקזעליגקייט, אַז עס האָט זיך געקאָנט דאַכטען, מיר האָבען שוין אַלץ אויסגעזאָרגט...

אַט די בעשיידענקייט האָט זיך גענומען פון דעם געפיהל פון פערפאָלגונג, שטענדיגע ליידען און פערפאָלגונג האָבען אַ ווירקונג, אַז זיי מאַכען דעם גייסטיגען אָרגאַניזם געפיהלאָז, שטומפּיג אַזוי אַז ער רעאַגירט גאָרנישט אָדער באַר זעהר שוואַך. ער נעמט עס אָן ווי נעמט אָן אַ פאַטום, ווי אַ אומאבענדערליך געזעץ, ווי אַ גזרה און קוים האָט נאָר עפּעס נאָכגעלאָזט דער דרוק, קוים דערפיהלט ער, אַז עס שמערצט שוין נישט מעהר אַזוי — זינגט ער שוין שירות ותשבחות און האַלט זיך פאַר אַ גליקליכען, און נישט נאָר דאָ: ער לויבט נאָך זיינע פערפאָלגער ער מאַכט זיי פאַר די חסידים, ער איז איבערגליקליך. די פסיכאָלאָגיע פון מענשען, וואָס האָבען אויף זיך מצדיק געווען דעם דין...

אַזוי איז געווען אַמאָל. ש׳איז די לעצטע יאָהרען פאַר דער מלחמה האָבען אויף דעם דאָזיגען געביט געבראַכט אַ איבערבּרוך. אונטערן איינדרוק פון דער נאַציאָנאַלער אויפלעבונג האָט מען אנגעהויבען אויך ביי אונז פערשטעהן, אַז דאָס געזעץ פון רעכט און אומרעכט איז חל אויף אונז גלייך ווי אויף אַלע פעלקער, אַז ווער עס האָט פליכטען זאָל אויך האָבען רעכט און אַז דאָס, וואָס אונז קומט, דאָס איז נישט טובה, נאָר אויסדריקליך אַ רעכט. מיר האָבען געלערנט, אַז אַ טובה בעט מען און אַ רעכט מאָנט מען. דאָס האָט געבראַכט דערצו, אַז דאָס שתדלנות, וואָס האָט אַמאָל צוריק מיט יאָהרען, געשפּילט אַזאַ גרויסע ראָל אין יודישען לעבען, און האָט אַרויסגעבראַכט גאַנצע דורות פון יודישע שתדלנים, וואָס האָבען אין זייער צייט זעהר אַ סך געלייסטעט און געווירקט — אַז דאָס שתדלנות איז פערשוואונדען. אין דער נייער צייט. אין דער נייער וועלט איז פאַר אַזאַ ספעציאַליטעט קיין פלאַץ נישט פערהאַן.

עס פערשטעהט זיך, אַז די נאָך מלחמה־יאָהרען האָבען אין דער דאָזיגער בעציהונג נאָך שאַרפער, נאָך בולטער אַרויסגעוויזען דעם איבערבּרוך, דעם תהום, וואָס ליגט צווישען די אויפפאַסונגען פון אַמאָל און פון איצט. אַלץ קלאָרער, אַלץ דורכזיכטיגער ווערט פאַר אונזער דור דער פאַקט, אַז הבטחות אַליין זענען נישט גענוג, אַז פּראָקלאַמאַציעס, ווי שעהן זיי זאָלען נישט זיין — זענען נאָר די טעאָרעטישע זייט פון דער זאַך און אַז די פּראַקטישע זייט מוז קומען, כדי די טעאָריע זאָל נישט בלייבען אַ פראַזע.

שוין חדשים, אַז אונזער פּוילישע אַטמאָספערע איז פול מיט ידיעות און שטימען וועגען גוד־וויל־קאָמיטעט. עס איז דעריבער שוין פיל געשריבען געוואָרען און עס איז נישט וויכטיג נאָך מעהר וועגען דער זאַך צו שרייבען. נאָר מיר בעריהרען דאָ דאָס טעמא דערפאַר, ווייל ביים לעצטען דרייאונצוואַנציגסטער צוזאַמענפאָהר פונ׳ם פערבאַנד פון פּוילישע יודען אין אַמעריקאַ איז פיל וועגען דעם גערעדט געוואָרען, פון דעם בעריכט איבער דעם צוזאַמענפאָהר נעהמען מיר אַרויס 2 פּונקטען, וואָס זענען זעהר אינטערעסאַנט זיי לויטען:

פּונקט 4. דער צוזאַמענפאָהר אונטערשטיצט די בעמיהונגען פון גוד־וויל־קאָמיטעט, הגם ער קאָנסטאַטירט, אַז ביז איצט האָבען זיינע אַרבייטען נישט געבראַכט קיין איינציגען קאָנקרעטען רעזולטאַט. די רעפּרעזענטאַנטען פון פערבאַנד וועלען ווייטער מיטאַרבייטען מיט׳ן קאָמיטעט, סיידען, דער פערבאַנד וועט זיך איבערצייגען, אַז זיינע בעמיהונגען זענען אומזיסט.

פּונקט 5. דער פערבאַנד דעלעגירט נישט קיין פערטרעטער קיין פוילען כדי צו פיהרען פערהאַנדלונגען מיט דער פוילישער רעגירונג, ביז די פוילישע רעגירונג וועט אָפיציעל איינלאַדען די פערטרעטער פון אַמעריקאַנישען יודענטום.

דאָס איז אַ קלאַסישער בעווייז פאַר דער מאָדערנער אויפפאַסונג, אַז עס איז נישט גענוג אַ גוט וואָרט, אַ שמייכעלע, כדי אונז איינצובריינגען אין בעגייסטערונג, מיר שטעהען אויף דעם שטאַנדפּונקט, אַז דאָס, וואָס מען זאָגט צו מוז מען האַלטען, אַז נישט, ווערט עס אַ קאָמעדיע!

די ערקלערונג פון פערבאַנד פון פּוילישע יודען אין אַמעריקאַ איז אַ מוטיגע, אַ ווירדיגע. זי לייענט זיך מיט סאַטיספאַקציע.

[illegible] פרעמינגער.

——=:)O(:=——

א״י־רעגירונג לייקענט־אָפּ אַלאַרמירענדע אַראַבישע קלאַנגען

ירושלים, (יט״א) די ארץ־ישראל־רעגירונג האָט פערעפענטליכט אַן ערקלערונג, אין וועלכער זי לייקענט אָפּ די אַלאַרמירענדע קלאַנגען, וועלכע די אַראַבישע פּרעסע האָט לעצטענס פערשפּרייט וועגען כלומר׳שטע אומרוהען אין די ווייט־פערוואָרפענע יודישע קאָלאָניעס. די רעגירונגס־ערקלערונג שטעלט פעסט, אַז אין די קאָלאָניעס זענען בלויז פאַרגעקומען שיסונגס־איבונגען פון די אָרטיגע קאָלאָניסטען, מיט די איבונגען האָבען אָנגעפיהרט פאָליצײ־אָפיציערן.

דער צענטראַל־פּונקט פון דיסקוסיע
נאָך אײדער דער קאָנגרעס האָט זיך געעפענט

(בריף פון באַזעל)
פון מאָרריס מייער

די קאָנפערענץ, וואָס ה׳ גרינבוים האָט פערופען בנוגע דער פראַגע פון פיהרערשאַפט, האָט זיך נישט איינגעגעבען, גרינבוים געפינט זיך איצט אין אַ גאַנץ שוואַכער פּאָזיציע אויפ׳ן קאָנגרעס. ער איז טאַקע אַ גאַנץ מעכטיגע פערזענליכקייט, אָבער דער דורכפאַל, וואָס זיין גרופּע, די ראַדיקאַל ציוניסטען האָבען געהאַט ביי די וואַהלען האָט זעהר שטאַרק אָפּגעשוואַכט זיין ווירקונג און איינפלוס. די הערשענדע מיינונג און בעציהונג צו איהם איז, אַז ער איז טאַקע אַ כוח, אָבער אין איצטיגען מאָמענט האָט מען נישט וואָס מיט איהם זיך צו רעכענען, ער האָט גאָר אַ קליינע גרופּע אונטערשטיצער, וואָלט גרינבוים אַרויסגעקומען אָפען פאַר דר. וויצמאַנען, פּונקט ווי ער איז שוין כמעט אַרויסגעקומען פאַר דער פּאָליטיק, וואָס וויצמאַן האָט געפיהרט ווייניגסטענס אין די לעצטע פאַר יאָהר, האָן וואָלט זיין פּאָזיציע פערשטאַרקט געוואָרען, ווייל ער וואָלט געהאַט מיט זיך די אַלגעמיינע ציוניסטען, וועלכע זענען לאָיאַל צו דעם ביז־איצטיגען פיהרער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע; אָבער גרינבוים האָט צופיל קריטיקירט וויצמאַנען אין די פערגאַנגענע יאָהרען; ער האָט צופיל און צו הויך געשריען, אַז וויצמאַן דאַרף אַוועק פון דער מאַכט; ער קען וועגען דעם פּונקט נישט צוריקגעהן, און מאַכט איהם אַליין כמעט ווירקונגסלאָז.

זעהר ווייניג האָבען זיך אָפּגערופען אויף זיין איינלאַדונג צו אַ קאָנפערענץ וועגען דער פיהרערשאַפט. ער האָט זיך גערעכענט אויף יענע אַמעריקאַנער, וועלכע זענען גרופּירט אַרום ריכטער מעק און דר. סטיפען ווייז. אָבער די אַמעריקאַנער בלייבען אַמעריקאַנער. זיי ווילען נישט געהן נאָך אַנדערע: זיי ווילען אַז אַנדערע זאָלען געהן נאָך זיי. זיי שטעלען אַרויס אַזאַ פּראָגראַם:

1) גרויס ציוניזם (וואָס דאָס מיינט, ווייסט נאָך דערווייל גאָט אין הימעל, מען קען אין דעם וואָרט אַזוי פיל אַריינשטעקען. נאָר וואָס פאַראַ ראָלע שפּילט עס וואָס דאָס וואָרט מיינט, אַבי ס׳קען זיין אַ שלאַגער, אַ מאָטאָ, אַ לאָזונג).

2) אינדוסטריאַליזאַציע. (וואָס דאָס מיינט, ווייס מען אויך נישט קלאָר. איינינגע דענקען, אַז ס׳מיינט דאָס מען זאָל זיך מעהר בעשעפטיגען מיט אינדוסטריאַליזירען פּאַלעסטינא, ווי מיט אַגריקולטור אין פּאַלעסטינא, און אַנדערע מיינען אַז ס׳מיינט דאָס מען זאָל בעצוימען די בעוועגונג פון די אַרבייטער אין פּאַלעסטינע און מען זאָל שענקען מעהר אויפמערקזאַמקייט צום מיטעל־קלאַס).

3) אַ פּרעזידיום אַנשטאָט אַ פּרעזידענט.

ווער עס זאָל זיין אין פּרעזידיום זאָגען די אַמעריקאַנער נאָך נישט אַרויס; איינינגע דענקען, דאָס זיי מיינען, אַז דער פּרעזידיום זאָל זיין פון ריכטער מעק, אוסישקין און גרינבוים, אַנדערע וואָלטען וועלען, אַז ער זאָל זיין פון מעק, אוסישקין און זשאַבאָטינסקי. עס זענען נאָך פערהאַן אַנדערע קאָמבינאַציעס. אָבער די צוויי זענען די הויפּט־מיינונגען וועגען אַזאַ קאָמבינאַציע, וואָס זאָל בלויז איינשליסען די אָפּאָזיציאָנעלע עלעמענטען צו דער פיהרערשאַפט פון דר. וויצמאַן. אַנדערע קאָמבינאַציעס זענען פערהאַן אין וועלכע עס ווערען שוין אויך דערמאָנט די נעמען, סאָקאָלאָוו, בראָדעצקי, הכלל מען פּלאַנעוועט.

*

דר. וויצמאַן האָט איצט פערזענליך ווייניג פריינד אפילו צווישען די דעלעגאַציעס פון די אַלגעמיינע ציוניסטען מיט דער אויסנאַהמע פון די ענגלישע, דייטשע און זיד־אַפריקאַנישע, איך מוז זאָגען, אַז אין געוויסע הינזיכטען איז דר. וויצמאַן אַליין אין דעם שולדיג. ער איז אין די לעצטע עטליכע יאָהר געוואָר׳ן דאָס וואָס די ענגלענדער רופען „דעטאַטשד". ער האָט זיך אַלץ מעהר און מעהר אָפּגעזונדערט. ער האָט אויך געצייגט גרינגשעצונג צו מענשען אַפילו ווען זיי זענען געוועזען זיינע הייסע אַנהענגער. ער האָט אַזוי פיל געשטעלט אויף זיין אייגענער פערזענליכקייט וואָס איז זיכער גאַנץ גרויס, אַז ער האָט געמיינט, דאָס ער קען זיך בעגעהן אָהן אַ פּאַרטיי, און אַז די מאַיאָריטעט פון דער בעוועגונג וועלען אונטער אַלע בעדינגונגען זיין צופרידען, וואָס ער וויליגט איין צו זיין מיט זיי. אָט דאָס האָט געשאַפען ביי פיל פערדרוס און ביי אַנדערע אָפענע געגנערשאַפט, און אָט דאָס וועט זיין אַ גרויסע שטערונג אין דער בעמיהונג צו פעראייניגען אַלע אַלגעמיינע ציוניסטען אויף אַ פּראַקטישען פּראָגראַם אונטער דר. וויצמאַנס פיהרערשאַפט.

*

עס איז אויך וויכטיג איבערצוגעבען וואָס ס׳איז די שטעלונג פון די „מזרחי", זיי האַלטען אָפּ אַ וועלט־קאָנפערענץ, אַ גאַנץ קאָנגרעסל. קודם כל האָבען זיי געהאַט צו פערהאַנדלען וועגען אייגענע צרות. ענינים פון זייער אייגענער אָרגאַניזאַציע, און ס׳איז מערקווירדיג, אַז זייערע אייגענע צרות זענען אויך געווען פיהרער און פיהרערשאַפט. דאָס איז איצט אַ מגפה אַזעלכע כמעט אין אַלע ציוניסטישע קערפּערשאַפטען. אָבער עס איז שוין בעשלאָסען פון זייער פערמאַנענץ אויסשוס און די קאָנפערענץ וועט עס אויך אָננעהמען:

ערשטענס, אַז רבי מאיר בערלין געהט אַוועק פון דער לייטונג פון דער מזרחי, הייסט עס, אַז ער געהט אַוועק אויס פערזענליכע גרינדען אָבער דער אמת איז, אַז ער האָט מעהר נישט קיין מאַיאָריטעט אויף זיין זייט. עס איז אויך גאַנץ מעגליך, זאָגאַר כמעט בעשטימט, אַז הרב פישמאַן זאָל אויך געהן, ער וועט העכסט וואַהרשיינליך נישט מעהר בלייבען אין דער לייטונג.

אַלס אַבסאָלוטער פיהרער פון דער מזרחי ווערט פאַרבשטיין. לצים זאָגען אַז ער שפּילט איצט דעם שטאַרקען מענש אין דער אָרגאַניזאַציע, ווייל ער האָט פערלוירען די קבעלונג אין וואַרשאַ, אַזוי ווי ער איז נישט מעהר דעפּוטאַט אין סיים, און נישט פּרעזידענט פון דער וואַרשעווער קהלה, קען ער שוין זיין גאַנצע קראַפט, ענערגיע און חכמה קאָנצענטרירען בלויז פאַר דער מזרחי. און אויף אַזאַ אופן האָט ער בעקומען די אויבערהאַנד, אין דער מזרחי־לייטונג וועט אויך אַריינגעהן דער גוט בעקאַנטער מאָלער הערמאַן שטרוק, ער וועט וואַהרשיינליך אָנפיהרען איהר אַרבייט אין ארץ־ישראל.

צווייטענס, איז שוין כמעט בעשלאָסען אַז די מזרחי איז שאַרף געגען דעם, אַז דר. וויצמאַן זאָל בלייבען דער פיהרער, זיי ווילען אַפילו אַ פּרעזידענט און נישט אַ פּרעזידיום אָבער דר. וויצמאַן טאָר נאָך זייער מיינונג נישט זיין דער פּרעזידענט זיי דענקען, אַז ה׳ סאָקאָלאָוו אָדער ה׳ אוסישקין דאַרף פערנעהמען דעם העכסטען פּאָסטען אין דער ציוניסטישער וועלט־אָרגאַניזאַציע. עס איז אַפילו מעגליך אַז די דייטשע מזרחי מיט דר. בארעטה בראש און די פּועלי מזרחי זענען נישט צופרידען מיט אַזאַ בעשלוס. אָבער זיי בילדען גאַנץ קליינע מינאָריטעטען אויף דער מזרחי־קאָנפערענץ און זיי וועלען זיך וואַהרשיינליך אונטערוואַרפען דער מאַיאָריטעט.

אָט אַזוי האַלט עס פאַר׳ן קאָנגרעס, צי דער קאָנגרעס גופא וועט עפּעס ענדערען אין דער לאַגע, דאָס וועלען מיר ווייטער זעהן.

——=:O:=——

גרויסע רעדע פון דעפּ. גרינבוים

באַזעל, 2 (יט״א טעלעגראַפיש).

אויף דער אָוענד־זיצונג פון קאָנגרעס, וועלכע איז פאָרגעקומען אונטער׳ן פאָרזיץ פון ד״ר עמיל שמאָראַק (לעמבערג) האָט אין דער גענעראַל־דעבאַטע גענומען אַ וואָרט דעפּוטאַט י. גרינבוים. דער רעדנער האָט אַפּעלירט צום קאָנגרעס אָנצונעהמען אָהן דיסקוסיע די דימיסיע פון ד״ר וויצמאַן אַלס אַ געשעהענער פאַקט. די פּאָליטיק פון ד״ר וויצמאַן, ערקלערט דעפּ. גרינבוים איז שוין טויט, זייט די געשעהענישען אין אויגוסט 1929. דער קאָנגרעס דאַרף בעסער ווידמען זיין צייט און ענערגיע אויף צו בעהאַנדלען די פראַגע פון איינפיהרען אין דער ציוניסטישער פּאָליטיק אַ נייעם סיסטעם און וועהלען אַ נייע לייטונג. דעפּ. גרינבוים דריקט אויס זיין וואונש, אַז דער קאָנגרעס זאָל אָנצייכענען גאָר אַ נייעם פּאָליטישען קורס, איבערלאָזענדיג דעם ביז־איצטיגען סאָציאַל־עקאָנאָמישען קורס פון ד״ר וויצמאַן. דעפּ. גרינבוים ווענדעט זיך צו די לינקע גרופּירונגען און פאָדערט זיי אויף איינצושטימען מיט דער דאָזיגער קאָנצעפּציע.

דער רעדנער פּאָלעמיזירט מיט די רעוויזיאָניסטען און מיט די אויספיהרונגען פון וול. זשאַבאָטינסקי בנוגע דער נויטווענדיגקייט אָנצוצייכענען דעם ענדציל פון ציוניזם. דער אידעאַל פון אַ יודענשטאַאַט, ערקלערט דעפּ. גרינבוים, איז אַ זעלבסטפערשטענדליכע זאַך, איז אָבער נישט קיין אַקטועלע קאַמפּף־פאָדערונג. מיר פיהרען איצט אַ קאַמפּף פאַר מעגליך מאַכען די פאַרטזעצונג פון דער אונטערבראָכענער יודישער אויפבוי־אַרבייט אין ארץ־ישראל.

רעדענדיג וועגען דער ענגלישער פּאָליטיק אין א״י, ערקלערט דעפּ. גרינבוים: דער פּאַלעסטינער מאַנדאַט איז אַן אינטערנאַציאָנאַלע פראַגע, ענגלאַנד האָט דעריבער נישט קיין גרונד צו פעראיבעלנעהמען דעם יודישען פאָלק פאַר פיהרען אַן אינטערנאַציאָנאַלע קאַמפּאַניע געגען די שטערונגען, וואָס האָט געמאַכט אויפ׳ן וועג פון רעאַליזירען דעם מאַנדאַט. נישט מיר ברענגען שאָדען ענגלאַנד. דאָס טוט די ענגלישע אַדמיניסטראַציע אין ירושלים, און דער קאָלאָניאַל־אַמט אין לאָנדאָן.

די רעדע פון דעפּ. גרינבוים איז איינינגע מאָל איבערגעריסען געוואָרען דורך צווישענרופען מצד די רעוויזיאָניסטען.

——=:[O]:=——

גרויסע רעדע פון וול. זשאַבאָטינסקי

באַזעל, 2 (יט״א טעלעגראַפיש).

אויף דער 6־טער זיצונג פון ציוניסטישען קאָנגרעס איז אַרויסגעטראָטען מיט אַ רעדע דער לידער פון די רעוויזיאָניסטען וול. זשאַבאָטינסקי וועלכע ווערט דורכ׳ן קאָנגרעס בעצייכענט אַלס אַ מוסטערווערק פון רעטאָריק, ווי אויך לויט׳ן אינהאַלט:

דער גרונד־טאָן פון זשאַבאָטינסקיס רעדע איז געוועזען די פאָדערונג, אַז דער קאָנגרעס זאָל אָפּוואַרפען דעם בעקאַנטען בריף פון ענגלישען פּרעמיער צו ד״ר וויצמאַן אַלס אַ באַזע פאַר מיטאַרבייט מיט דער ענגלישער רעגירונג. אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען אָהן אויסנאַהם, דרוקט אויס דער רעדנער, ווינשען זיך צו האָבען אַ מעגליכקייט צוזאַמענצואַרבייטען מיט דער ענגלישער רעגירונג. די האַנדלונג פון ענגלאַנד, די אַנטי־יודישע פעראָרדענונגען פון דער פּאַלעסטינער אַדמיניסטראַציע מאַכען אָבער פאַר אונמעגליך אָנצונעהמען דעם בריף פון פּרעמיער מאַקדאָנאַלד אַלס קאָאָפּעראַציאָנס־באַזיס מיט דער ענגלישער רעגירונג.

די צווייטע פאָדערונג פון זשאַבאָטינסקין איז געווען, אַז דער קאָנגרעס זאָל דעפינירען, דאָס דער ענדציל פון ציוניזם איז די שאַפונג פון אַ יודענשטאַאַט אין ארץ־ישראל, וואָס האָט די זעלבע בעדייטונג ווי שאַפען אין א״י אַ יודישע מעהרהייט מיט אַ יודישע זעלבסטפערוואַלטונג. דערביי זאָלען די אַראַבער געניסען פון נאַציאָנאַלער גלייכבערעכטיגונג, לויט׳ן מוסטער פון שווערען און פינלאַנד. נאָר פאַר דער אידעע פון אַ יודענשטאַאַט איז מעגליך צו פאָדערן פון דער א״י־רעגירונג ענטשפּרעכענדע אַגראַרישע, ווירטשאַפטליכע, [illegible] פערגינסטיגונגען פאַר אַ יודישע מאַסען־קאָלאָניזאַציע. דאַגעגען פאַר דאָס שאַפען בלויז פון אַ מרכז־רוחני, איז גענוג קליינע אַרבייט.

אין דעם ווייטערען טייל פון זיין רעדע בעווייזט זשאַבאָטינסקי די אונמעגליכקייט פון קאָאָפּעראַציע מיט דער ענגלישער רעגירונג. די טרויעריגע געשעהענישען אין אויגוסט 1929, בעזונדערס מיט די לעצטע פעראָרדנונגען פון דער א״י־אַדמיניסטראַציע. די דאָזיגע פעראָרדענונגען זענען אַ פּועל־יוצא פון מאַקדאָנאַלדס בריף, אויף די געפאַהר, וואָס איז לעצטענס ענטשטאַנען, אַז אין א״י מוז געשאַפען ווערען אַ געזעצגעבערישער ראַט מיט אַראַבישע מעהרהייט איז אַ פּועל־יוצא פון דאָזיגען בריף.

דער רעדנער ציטירט פערשידענע אויסצוגען פון הערצלס און נאָרדויס רעדעס, ווי אויך מיינונגען פון ענגלישע שטאַטסמענער פאַר און נאָך דער פערעפענטליכונג פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע און ווייזט אָן, אַז זיי אַלע האָבען דעם ציוניזם פערשטאַנען אַלס דאָס שאַפונג אין א״י אַ יודישע מעהרהייט און אַ יודישע זעלבסטפערוואַלטונג פון לאַנד, דער קאָנגרעס מוז פאָדערן, אַז דאָס יודישע פאָלק זאָל על כל פנים האָבען די זעלבע רעכט וואָס עס האָט אַלבאַניען.

מיט בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט האָט דער קאָנגרעס אויסגעהערט זשאַבאָטינסקיס רעדע, ווען ער האָט אָנגעוויזען אויף די זעלבסטפערשטענדליכע גערעכטיגקייטען און אמת׳קייטען פון ציוניזם, אָנווייזענדיג אויף דעם ענד־ציל פון די יודישע רענעסאַנס־בעוועגונג, ערקלערענדיג, דאָס ער גלויבט נישט, אַז די קולטורעלע וועלט זאָל זיך אַרויסווייזען פאַר אַזוי עהרענלאָז אָדער, אַז ענגלאַנד זאָל ענטגילטיג פעראַטען די יודישע האָפנונגען, דאָס יודישע פאָלק און דעם ציוניזם, האָט זשאַבאָטינסקי אויסגערופען, וועלען נישט אונטערגעהען, אויך אַפילו, אויב עס וועט זיך אַרויסווייזען אַ נויטווענדיגקייט אָנצונעהמען אַ נייע אָריענטאַציע. דאָס בעניען דעם ציוניסטישען אמת, דאָס אויסרייניגען די ציוניסטישע אַטמאָספערע, וועט האָבען אַ גרויסע ווירקונג אויף דער גאַנצער וועלט, וועט אויפפרישען דעם מוט פון יודישען פאָלק אין זיין נאַציאָנאַלען גלויבען. זשאַבאָטינסקי בעצייכענט די געשעהענישען אין א״י אין משך פון די לעצטע 5 יאָהר, אַלס אַ פערמאַנענטען פּאַספּילד ווייס־בוך", וועלכע עס ווערט איצט פאָרטגעזעצט דורך מאַקדאָנאַלד־בריף. דער קאָנגרעס מוז ערקלערען פאַר דער גאַנצער וועלט צי איז די לאַגע אין א״י אַנ־ערטרעגליכע אָדער אַנ׳אונערטרעגליכע. דער בריף פון מאַקדאָנאַלד צו ד״ר וויצמאַן איז אין פיל פּרטים שלעכטער און געפעהרליכער, איידער דאָס ווייס־בוך פון פּאַספּילד. זשאַבאָטינסקי בעגרינדעט זיינע בעהויפּטונגען מיט יורידישע טעמים.

מיר מוזען צום אַלעם־ערשטען קאָריגירען אונזערע טעותים, מיר מוזען איצט פיהרען אַ נייע ציוניסטישע פּאָליטיק, מיר מוזען זיך בעפרייען און אָפּוואַרפען דעם צו גרויסען דרוק פון אויסען. דער קאָנגרעס מוז בעשטימען, צי ער איז מסכים אָדער נישט מסכים מיט דער ביז־איצטיגער פּאָליטיק.

ערקלערענדיג, אַז די רעוויזיאָניסטען וועלען פאָרלעגען דעם קאָנגרעס ענטשפּרעכענדע רעזאָלוציעס, פערענדיגט זשאַבאָטינסקי זיין רעדע מיט פאָלגענדע ווערטער: אַני מאַמין אין בעגייסטען בצחון פון ציוניזם.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 4 כ' תמוז תרצ"א

יולי
זון-אויפגאנג 3.21
זון-אונטערגאנג 7.56

די אויסצאהלונג אין „ווידז. מאנופאקטור"
אויסזיכטען, אז די פאבריק זאל צוריק אנהויבען ארבייטען

(א) די פערוואלטונג פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור" האט נעכטען אויסגעצאהלט די ערשטע ראטע פון די פערלעגענע שכירות'ן און אורלויב-געלדער.

פאליציי האט אויפגעהאלטען די ארדנונג, און די אויסצאהלונג איז אדורך רוהיג.

אין הסכם מיט'ן פראטאקאל פון דער פערשטענדיגונג צווישען די ארבייטער און דער פערוואלטונג, וועלען די פערלעגענע לוינען און אורלויב-געלדער אויסגעצאהלט ווערען אין 4 ראטעס, פון וועלכע 1 ראטע איז נעכטען אויסגעצאהלט געווארען. די צווייטע ראטע וועט געצאהלט ווערען דעם 9. יולי, די דריטע – דעם 11 יולי און די פערטע – דעם 16. יולי ה. י. דערביי וועלען אראפגעצויגען ווערען די 25 פראצ. אויפ'ן חוב פון „קאנסום".

נעכטען איז אויך פארגעקומען די דעלעגאטען-פערזאמלונג פון „ווידזעוו", אויף וועלכער ס'איז אנערקענט געווארען, אז עס איז נויטיג א פערזענליכע אינטערווענץ פון ארבייטער-פארשטעהער אין ווארשא.

מחמת דעם וועט קומענדיגע וואך ארויספאהרען קיין ווארשא א דעלעגאציע, כדי צו אינטערווענירען ביי דער רעגירונג וועגען לאזען אין גאנג די „ווידזעווע מאנופאקטור".

(–) עהערנעכטען האט א דעלעגאציע פון די ארבייטער פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור" בעזוכט דעם וואיעוואדע יאשטשאלט און איהם איבערגעגעבען א מעמאריאל אין וועלכען עס ווערט אנגעוויזען, אז די „ווידזעווער מאנופאקטור" איז אויף אזוי פיל געדעכט מיט'ן שליסען די פאבריקען, אויף וויפיל די רעגירונג גיט אנדערע גרויסע פאבריקען יא גאראנטיעס אויף חובות און „ווידזעוו" בעקומט נישט. ווייטער ווערט אינ'ם מעמאריאל אנגעוויזען, אז הגם די פערדינסטען אין „ווידזעוו" זענען נישט געווען קיין גרויסע, דאך איז איצט די ארבייטער ערגער, ווייל זיי פערדינען גארנישט.

דער וואיעוואדע האט צוגעזאגט אויפצונעמען צו אינטערווענירען ביי די מאסגעבענדע רעגירונגס-פאקטארען.

ווי מ'גיט איבער בעמיהט זיך די פערוואלטונג פון „ווידזעוו" בקרוב צו לאזען אין גאנג די פאבריקען.

קראנקער ארבייטסלאזער בעגייט „כאריקירי"

(2) דער 68 יאהריגער יוזעף שומאכער פון פאזנאנסקא גאס 5 איז א לענגערע צייט געווען אהן ארבייט, און האט ממש נישט געהאט וואס אין מויל צו נעמען.

חוץ מזה האט איהם שטארק דאקוטשעט די עסטמע. וואס איז איהם געווען א בחנמדיגער צולאג צו די צרות.

איז ער נעכטען אוועק אין ברוסער וואלד, און זיך דארט אויפגעשניטען דעם בויך.

ווען ארבייטער זענען אזוי געגאנגען אינדערפריה צו דער ארבייט, האבען זיי אנגעטראפען אינ'ם וואלד אויפ'ן אומגליקליכען אלטען, וואס איז אפגעגאנגען מיט בלוט.

שומאכער האט זיי געבעטען, זיי זאלען איהם לאזען רוהיג שטארבען, ווייל ער האט שוין נישט קיין כוח צו לעבען און צו מאטערן זיך...

די ארבייטער האבען אבער דאך ארויסגערופען פאגאטאוויע, און מ'האט דעם מוראדיג-צוקאליעטשעטען אלטען אפגעפיהרט אין שפיטאל אריין.

פון האנדעלס-געריכט

דאס האנדעלס-געריכט האט ערקלערט באנקראט דעם בעזיצער פון א רייה קיאסקען פון סאדע-וואסער-פארקויף לודוויג גירטיך, וועלכער דאיף זיך אויך מעלדען אין דער פאליציי איינמאל אין וואך.

* * *

אויף דער זעלבער סעסיע האט דאס האנדעלס-געריכט אפגעזאגט ארויסצוגעבען א גליטבריף דער באנקראטירטער פירמע שמעון בוימזעצער פולנאצנא 10.

* * *

נעכטען איז איינגעלאפען אין געריכט א ביטע פון דער פירמע „הערשקאוויטש און ליפנאווסקי" (פיעטרקאווער 24), א ביטע וועגען א „נאדזור".

די דאזיגע פירמע עקזיסטירט פון 1904.

אין איהר סאנאציע-פלאן פעררופט זיך די פירמע אויף דעם, או לויט'ן בילאנס די פליסיגע אקטיווען איבערשטייגען די סומע פון 350,000 זל. ביי דער אלגעמיינער פערשולדיגונג פון 523,000, וואס בעטרעפט אנ'ערך 70 פראצענט. די איבעריגע 30 פראצענט וועט די פירמע קאנען בעקומען פון א היפאטעק-הלוואה, אדער פונ'ם פערקויפען איינעם פון די אביעקטען.

דער בילאנס שליסט זיך מיט דער סומע 1,137,676 זל. און 20 גר.

* * *

דאס געריכט האט בטל געמאכט דעם באנקראט פון דער פירמע מענדעל טויב, מחמת די באנקראט מאסע בעטרעפט איצט 465 זל.

הייליקע
היינטיגע נאכט-דיושורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאצפערקיעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקעוויטש (קאפערניק 26) י. זונדעלעוויטש (פיעטרקאווער 25) וו. מאקאלעוויטש און וו. שאץ (משעיאזד 19) מ. ליפינץ (פיעטרקאווער 193) א. ריכטער און ב. לאבאדא (11 ליכטאפאד 86.

רעגיסטראציע
וועגען אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

מיטוואך, ד. 1. יולי האט מען אנגעהויבען אנצונעהמען איינמעלדונגען פון ארבייטסלאזע, פיזישע ארבייטער אויף דער דרינגענדער מלוכהשער אונטערשטיצונג אויפ'ן חודש יולי.

דאס אננעהמען איינמעלדונגען קומט פאר אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט („אורזשאנד זאשילקאווי") אויף דער גאס פון 28. פולק פון קאניאווער שיסער נומער 32 פון א פערטעל 9 פריה ביז 2 א זייגער, לויט פאלגענדען סדר:

מארגען, מאנטאג, דעם 6 יולי –

PRS

דינסטאג, דעם 7 יולי –

TUWZ

די ארבייטסלאזע דארפען צושטעלען:

1) א פערזענליכען דאקומענט, א פאס, אדער אנ'אנדער פאפיר, וואס בעשטעטיגט די פערזאן, 2) א לעגיטימאציע פון פופפ מיט קאנטראל-שטעמפלען; 3) א פערזיכערונגס-ביכעל פונ'ם ארבייטסלאזען, ווי אויך עווענטועל, פון די משפחה-מיטגלידער, וועלכע וואוינען מיט איהם צוזאמען און פיהרען איין ווירטשאפט.

ביליגער געווארען ס'לעבען
אבער לעבען איז דאך זעהר אזוי זעהר שווער

(2) נעכטען איז אין וואיעוואדען-אמט פארגעקומען א זיצונג פון דער קאמיסיע צו פעסטשטעלען די פרייזען אויף לעבענס-מיטלען.

די קאמיסיע, אונטערן פארזיץ פון ד"ר סקאלסקי האט פעסטגעשטעלט, אז אין פערגלייך מיט'ן חודש מאי איז אין חודש יוני דער או פעננס-האלט ביליגער געווען 1,77 (איין און זיבענאציג זיבעציג הונדערטעל) פראצענט.

בנאמנות, נישט קיין סך ביליגער געווארען, און פון דער פרייזען-ירידה קאן מען, אסור, דיק און פעט ווערען...

„גערעטעניש" פון אנ'אבלאווע

(2) מחמת דעם, וואס לעצטענס האבען זיך אין דער שטאט פערמעהרט די פערשידענע גנבות, געשלעגען, מעסער-שטעכערייען א.א.וו. האט די פאליציי נעכטען אדורכגעפיהרט א גרויסע אבלאווע אין דער פעריפעריע פון דער שטאט, ובפרט אויף דער וואלבארסקא גאס, וואו עס געפינען זיך א סך מלינות.

אין רעזולטאט זענען ארעסטירט געווארען אנ'ערך 20 פערזאן פון דער פערברעכער-וועלט, סוו זיי – אזעלכע, מיט וועלכע עס אינטערעסירט זיך אפילו אויסלאנד.

ארעסטירט האט מען זיי ביי שפילען אין קארטען, ביים כוסענצי, און איינינע, בעת זיי זענען געשלאפען „ווי די צדיקים."

צ. אנד. איז ארעסטירט געווארען א געוויסער מרדכי סאלאמאנאוויטש, א יונגערמאן מיט א שטורמישער פערגאנגענהייט, א בעקאנטער איינברעכער.

דו טוסט מיר, טו איך דיר...
א פערפלאנטערטע מעשה מיט א יודיש פאר-פאלק

א געוויסער בערנארד קאלינסקי פון לאדז האט מיט פינף יאהר צוריק תנאים געשריבען מיט א פריילין, פריידע-לאה בלאנקער פון ווארשא, און בעקומען 500 דאלאר נדן.

ער האט חתונה געהאט און געדונגען א וואוינונג אויף זאוואדזקא.

מיט איין מאל איז ער פערשווינדען געווארען, און מען ווערט געוואויר, אז ער האט תנאים געשריבען מיט אנ'אנדער פריילין, און איז אוועק מיט איהר קיין בוענאס-איירעס.

ביני לביני איז די עגונה פריידע-לאה קאלינסקי אוועק צו קאלינסקי'ס משפחה קיין ווארשא. זיך דארט פארגעשטעלט אלס אנ'אלמנה, און דארט געשטעלט א חופה מיט בערנארד'ס א קיוב – ביניש קאלינסקי.

איצט האט זיך בערנארד דערוואוסט וועגען זיין ווייבס התיגה, ווייל ער איהר געבען 300 זל. געלד און 700 זלאטעס וועקסלען מיט'ן קידושין-רייפעל כדי זי זאל איהם פריי-לאזען. און זי פערלאנגט טאקי אויך נישט מעהר, ווי 1000 זלאטעס, אבער נאר אין קאסע ממש, במזומנים הייסט עס, ווארום פון זיינע וועקסלען און פון זיין עהרענווארט – זאגט זי – האלט זי נישט...

פאר פעלשען וועקסלען

(2) דאס לאדזשער קרייז-געריכט האט נעכטען פערמשפט א געוויסען לודוויק קרענץ אויף 3 חדשים טורמע פאר פעלשען און לאזען אין גאנג פאלשע וועקסלען.

דער פסק-דין איז געווען א מילדער דערפאר, ווייל קרענץ האט זיך מודה געווען אין זיין פערברעכען. און ווייל ער האט די וועקסלען שוין געדעקט.

גנבים מאכען „ביזנעס"
מ'כאפט פוטערס אויף ווענדעלס, מען פערשאפט הנאה די לעטניקעס וכדומה

(2) סטאניסלאוו לישיעווסקי האט אויפגעהאנגען אויף זיין באלקאן אויפ'ן ערשטע שטאק (אויף פעטריקאווער 18) צום ליפטערן 2 פוטערס אין דער ווערט פון 5000 זלאטעס, האבען זיך גנבים אויף זיי מרחם געווען, און אראפגעלאמכענט זיי פון אויבען מיט דער הילף פון ווענדקעס...

הגם פאליציי זוכט די גנבים, אבער מיר האבען א חשד, אז לעשניעווסקי וועט הייאהר פערשפארען צו קויפען נאפטאלין...

ביי רויזע גאלדשמידט (ציגעלנאס 38), וועלכע געפינט זיך איצט אויף זומער-וואוינונג, האבען גנבים אזוי „צוגערוימט" די וואוינונג, אז די לעטניטשקע נאכ'ן צוריקקומען וועט עס פערשפארען צו טון...

אויך ביי איטע ראזענבלאט (קילינסקע 87) וועלכע איז נעכטען געקומען פון דער זומערוואוינונג האבען די לייט פון דערזעלבער בראנזשע א ויסראנזשאנטירט פון דער וואוינונג פערשידענע מלבושים און חפצים אין דער ווערט פון 3000 זלאטעס.

(א) אויך ביי דוד פינקוס'ן (אגראדאוואַ 5) וועלכער זיצט איצט אויף זומער-וואוינונג האט מען ארויסגעגנבעט פוטערס, מלבושים און צירונג פאר 3500 זלאטעס.

מען האט אויך אויף גרעסערע סומען בעגנב'עט ארקאדיוש קאבילאנסקי'ן (ציגעל-גאס 8), וואגעניוש גערשאן (11 ליסטאפאד 111), לעאן זייבערט (גלובנא 59), לייזער הערש (זשעלאזנא 8).

ווי זאגט מען עס: „עס האט זיך נעמאכט א זשאב פאר די גנבים"!

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20.
דירעקציע: א. בעזמאן, ד. צעלמייסטער.

גאסטראלען פון די סטאר-ארטיסטען און ליבלינגען פון ווארשאווער יודישען טעאטער-עולם:
זישע קאץ, שמחה ראזען, דינה האלפערן, מאקס באזשיק, מרדכי הילסבערג, דוד לוא אין דער סמבטיון-רעזשיסער יצחק נאזשיס, צוזאמען מיט ליזע שלאסבערג, חנה פערבער, רות רענע, בעלא באזשיק, ש. ראטשיין, מ. הערמאלין, ב. שווארצשטיין, מ. פישמאן א. א. וו.

אין רעפערטואר: „פון ווייטען סיביר", „דער בלינדער פאיאץ", „א חתונה אין דארף", „אויפ'ן וועג קיין בוענאס-איירעס".

היינט, זונטאג, דעם 5-טען, 9 אווענד
פון ווייטען סיביר
(סאניע די אנארכיסטקע)
אין 3 אקטען מיט א פראלאג פון א. לאנג, בעארבייט פון י. נאזשיס.

מארגן, מאנטאג, ד. 6-טען, 9 אווענד
פאפיל. פארשטעלונג פון 50 גר. אן
אויפ'ן וועג קיין
בוענאס-איירעס
(אונטער די רויטע לאמטערנע)

אין 3 אקטען מיט א פראלאג. אכטונג! אריגינעלע פיעסע! / אריגינעלע געזאנגען! / אריגינעלע בעזעצונג פון די ראלען!
שפאנענד – סענסאציאנעל – געזאנג און טענץ
יודישע, רוסישע און סיבירישע מאטיוון.
דירייגענט: ל. זעלמאן. טעכנישער לייטער: ב. שווארצשטיין.
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון 10.30 ביז 2 נאכמ.

לאווניק קוק קאנטרא וויעלינסקי און פאלעצקי

(2) בשעתו האבען מיר געמאלדען, אז דער לאווניק פון דער פינאנץ-אפעלירונג ביים לאדזער מאגיסטראט, לודוויג קוק האט איבערגעגעבען אין געריכט אן אנקלאגע געגען דעם וויצע-פרעזידענט ווייסבערג-וויעלינסקי און געגען דעם פרעסע-רעפערענט וואצלאוו פאלעצקי פאר באליידיגען איהם און פארווארפען איהם אין נעמען „לאפובקע".

לכתחילה האט מען גערעכענט, אז דער דאזיגער ענין וועט בלייבען ליגען מחמת געוויסע פראצעדור-טעמים.

ווי מיר דערוויסען זיך איצט האט די פראקוראטור דאך געלאזט אין גאנג די אנקלאגע און באאויפטראגט צו דורכפיהרען א נייע אויספארשונג.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז נעכטען פערהערט געווארען דער לאווניק קוק.

נישט געוואלט געבען א שנעפסעל

האט מען זיך גאר וואזשנע צושלאגען

(2) די ערשטע טענה פון דעם טרעגער לייבוש יאקובאוויטש (ווספולנע 1) צום טרעגער יאסעל זיפקינ (פיפערש' אס 8) איז געווען די: הלמאי ער האט ביי איהם צוגענומען די געלעגענהייט אפצוטראגען א באגאזש.

די צווייטע טענה ויינע איז געווען: הלמאי ער איז איהם דערפאר גישט מכבד מיט א גלעזעל.

איז א ווארט פאר א ווארט, און אז „עס איז געווארען נישט צום איבערטראגען", איז צווישען די ביידע טרעגערס אויסגעבראכען אזא געשלעג, (אויף בערעק יאסעלעוויטש-גאס איז עס געווען) אז פאליציי האט זיי געמוזט פונאנדערנעמען.

געשטארבען פון דער רעוואלווער-קויל

פרוי, וואס האט זיך אריינגעמישט אינ'ם סכסוך צווישען הויזווירט און לאקאטאר

מיר האבען די פאריגע וואך דערציילט, ווי צוליב סכסוכים צווישען דעם הויזווירט פון וויסאקא 9 אבראמטשיק און דעם לאקאטאר סטעמפיען איז אויסגעבראכען א רעוואלווער-שיסעריי, בעת וועלכער עס האט בעקומען א קויל אין דער ברוסט די פרוי עמיליע אבראמטשיק.

די פערוואונדעטע איז נעכטען געשטארבען אין שפיטאל. פאר'ן טויט האט זי געבעטען, מ'זאל גארנישט טון איהר שטיף-זוהן, פון וועלכענס קויל זי שטארבט. מחמת דאס האט ער זי געוואלט שיצען פאר דעם אנפאלער סטעמפיען, און זי געגען זיין ווילען געטראפען.

סיי אבראמטשיק סיי סטעמפיען זענען נאך אויף דער פריי.

פאליטישער פראצעס

(–) פאר'ן קרייז-געריכט זענען פרייטאג געשטאנען דער 20-יעהריגער אלפאנס גלאנק, דער 60 יעהריגער ריימאנד סייכמאן, 28 יעהריגער אלפאנס קרעטשמער און 28 יעהריגער פראנץ פילץ, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין קאמוניזם.

אין געריכט האבען די בעשולדיגטע נישט אנערקענט זיך פאר שולדיג. בלויז גלאנק האט זיך מודה געווען, אז ער געהערט צו דער קאמוניסטישער פארטיי זינט דעם יאהר 1928.

דאס געריכט האט ארויסגעטראגען אן אורטייל לויט וועלכען גלאנק איז פערמשפט געווארען אויף 5 יאהר שווערע תפיסה און די אנדערע דריי – צו 4 יאהר שווערע תפיסה. אלע צו פערלירען די רעכט.

אויטא-קאטאסטראפע

2 פאסאזשירען פערוואונדעט

(–) אויפ'ן שאסע כאינע – זשגאוו האט זיך איבערגעקעהרט א לאסט-אויטא. צוויי פאסאזשירען זענען פערוואונדעט געווארען דערונטער א געוויסער צימערמאן – שווער-פערוואונדעט.

צופעליג איז אנגעפאהרען דער אויטא מיט'ן סטאראסטע זשעוווסקי, אזוי-ארום האבען די פערוואונדעטע בעקומען באלדיגע מעדיצינישע הילף און דער שאפער פון לאסט-אויטא איז ארעסטירט געווארען.

בלוטיג-פערוואונדעטע ענטלויפן!

(2) נעכטען זענען בעת א „קאלעניאלען" בלוטיגען געשלעג פערוואונדעט געווארען עטליכע צעהנדליג פערזאן אויף דער זשגאווסקא-גאס (ביי אדיניעץ-גאס און מאלטשעווסקיעגא). די חברה ליט זענען געלעגען אהן כחות אויף דער גאס, ווי די געשאכטענע בהמות אין שחט-הויז. ווי אבער זיי האבען דערזעהן, אז עס קומט אן פאליציי, האבען זיך אויפגעכאפט, ווי צו תחית המתים, און נישט דערווארטענדיג זיך אויף פאגאטאוויע זענען זיי אלע געווארען „האזען".

קיין איינעם האט די פאליציי נישט בעוויזען צו כאפען.

מארד צוליב 50 גראשען

(א) צווי יונגלעך פון דארף פשיטיק, שיעראדזער פאוויאט וויקטאר בלאשטשיק און הענריק טאבאק האבען אויפ'ן וועג געפונען א זלאטע.

טאבאק האט געוואלט, מען זאל זיך מיט'ן געלד טיילען העלפט אויף העלפט, און בלאשטשיק האט געזאגט – לאו דווקא.

האט מען זיך אנגעהויבען צו שלאגען מיט שטיינער, ביז בלאשטשיק האט געכאפט פון טאבאק מיט א שווערען שטיין אין שלייף אריין, און ער איז געבליבען ליגען א טויטער אויפ'ן ארט.

נאך אויסלאנד — אהן פעסער און אהן וויזעס

אויף א גרויסער פאסא־זשיר־שיף 15.000 טאן

„POLONIA"

צו די נארוועגישע פיארדען און נארדקאפ

דורך קאפענהאגען, בערגען און טראנזהיים.
פון 18. יולי ביז'ן 2. אויגוסט. פרייזען פון 500 זל. ביז 1350 זל.

אויספלוג אויפ'ן צפון־ים

טראסע: קאפענהאגען, לאנדאן, ראטערדאם, קילער קאנאל.
פון 6. אויגוסט ביז'ן 17. אויגוסט. פרייזען פון 375 זל. ביז 1.000 זל.

די פרייזען פון די בעסערע קאבינען פערקלענערט.

גענויע אינפארמאציעס ערטיילען: Linja Gdynia–Ameryka, Warszawa Marszałkowska 116, tel. 547-47.

רייזע-ביוראס: Wagons-Litz-Cook, Orbis, Francopol oraz Liga Morska i Kolonjalna

געגען העכערען די פרייזען אויף ברויט און פלייש

(2) אויף די נעכטיגע פערזאמלונגען אין קלאסען-פעראיין איז בעשלאסען געווארען איבערצוגעבען מעמאריאלען דעם וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי, אין וועלכע די ארבייטער לויבען די ביז-א־צטיגע טאקטיק פון מאגיסטראט בנוגע דעם רעזערוען בעציהען זיך צו די פערשידענע פרובען פון העכערען די פרייזען פון ברויט און פלייש.

א רויטע פאהן אויף די עלעקטרישע דראטען

(2) נעכטען 11 א זייגער אינדערפריה האבען אומבעקאנטע פערזאנען פערווארפען אויף די עלעקטרישע דראטען, אויף רוג זאוואדזקא און זאכאדניע, ביים קיגא „קאפיטאל" א גרויסע רויטע טוך מיט דער אויפשריפט: „זאל לעבען די רעוואלוציע".

דער פאליציי איז נאך אויסגעגאנגען מיט דרענגער ארונטערצונעהמען די פלאכטע, וואס זי האט אויך געטון.

היינט אין העלענאוו

פערוויילונג לטובת בית-יתומים זגערזשער 40

(–) היינט קומט פאר אין „העלענאוו" די גרויסע גארטען-פערוויילונג לטובת דער בית-יתומים זגערזשער 40, דער בית-יתומים, וועלכער איז איינע פון די מוסטער-אינסטיטוציעס ביי אונז אין שטאט האט איצט אונטערגענומען א גרויסע אויסגאבע אין צוזאמענהאנג מיט'ן אויסשיקען אלע יתומים אויף א פראכטפול איינגעארדענטע זומער-קאלאניע, די אויסגאבען פון דעם בית יתומים זענען גרויסע אין די צייטען זענען שווערע, אלע סימפאטיקער אין דער אינסטיטוציע און די גאנצע יודישע בעפעלקערונג וועט דעריבער געהן צו דער היינטיגער פערוויילונג אונטערשטיצען די וויכטיגע אינסטיטוציע און גלייכצייטיג זיך אויסנוצי־כענט ווייל'ען ביי אלע אטראקציעס וואס דער פערוויילונגס קאמיטעט האט צוגעגריים.

בעשטראפט דעם „לאדזער ארבייטער"

(2) דאס שטאטישע געריכט האט בעשטראפט דעם „לאדזער ארבייטער" (ארגאן פון פועלי ציון) מיט 30 זל. פאר אן ארטיקעל וועגען דער סיים-אינטערפעלאציע מכוח דעם ענין בריסק, וואס איז בשעתו געווען געדרוקט אין דער דאזיגער צייטונג.

הכח — ארקאן 1:1 (0:0)

נעכטען איז ביי א גרויסען עולם צושויער פארגעקומען דער מייסטערשאפטס-מעטש צווישען די דערמאנטע מאנשאפטען, וועלכער האט זיך בעענדערט מיט'ן רעזולטאט 1:1 גענוי ווערלען מיר מארגען בעריכטען.

ביי דער ווילנער טרופע (אינגה. מ. מואח)

אין שטאט-טעאטער

היינט, זונטאג שפילען די „ווילנער" צום דריטען מאל דעם „קארגער" פון מאליער.

די פרייטאג'דיגע און שבת'דיגע פארשטעלונגען זענען אדורך מיט א גרויסען מאראלישען און מאטעריעלען ערפאלג.

דער עולם, וועלכער האט צאהלרייך בעזוכט די פארשטעלונגען איז געווען ענטציקט פון דעם פרעכטיגען שפילען פון „קארגען" אין דער גלענצענדער אינטערפרעטאציע פון א. סאמבערג ווי אויך פון איבריגען אנסאמבל ווי מרים ארלפסקא, שמואל לאנדוי א. א.

ס'איז צו האפען, אז די פיעסע וועט אין לאדז האבען גרויס ערפאלג.

מארגען, מאנטאג ווערט געשפילט די „ברוים-מיהל" פון דוד בערגעלסאן.

אויף אלע פארשטעלונגען-פאפולערע פרייזען.

גרויסער ערפאלג

פון די ווארשאווער טרופע אין פילהארמאניע

אז דער לאדזער עולם האט אלע מאל ליב עפעס נייעס, האט בעוויזען די נעכטיגע פרעמיערע „פון ווייטען סיביר", וואס איז געשפילט געווארען אלס ערשטע פארשטעלונג פון די ווארשאווער סטאר-ארטיסטען אין פילהארמאניע. דאס טעאטער איז געווען בעזעצט פון א בעסערען עולם, וואס האט שטארק אפלאדירט די ארטיסטען און פיל מאל ארויסגערופען אויף ביס

היינט — ד"ר הערצעל'ס 27-טער יאהרצייט כ' תמוז תרצ"א

פייערליכע הזכרה אין דער סינאנאגע

צוליב דעם 27 טען יאהרצייט פון גרויסע פיהרער און שעפער פון דער יודישער רענעסאנס-בעוועגונג, ד"ר טעאדאר הערצל קומט פאר היינט 10 א זייגער פריה אין דער סינאגאגע אויף אלעי קאשטשושקי א פייערליכע הזכרה מיט דער בעטייליגונג פון אויבערקאנטאר ה' הלל אלטערמאן און כאר אונטער דער לייטונג פון דירינענט ה' דארזשאנסקי, די טרויער-רעדע וועט האלטען דער פרעדיגער ה' ד"ר מ. ברויד.

טרויער-אקאדעמיע אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

היינט 8,30 אוועגד ארדענט איין די היגע ציוניסטישע ארגאניזאציע אין איינענעם לאקאל, (שרודמייסקא 29) א טרויער-פערזאמלונג געווידמעט דעם אנדענקען פון פערשטארבענעם ציוניסטישען מנהיג, ד"ר טעאדאר הערצל, מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: רעד. י. איגער און משה לימאן.

דער איינגאנג איז פריי.

נעכטיגע הזכרה אין „אהל יעקב"

נעכטען שבת פריה ביים דאווענען איז אין דער שוהל „אהל יעקב" אבגעריכט געווארען א פייערליכע הזכרה צוליב'ן יאהר-צייט פון בנימין זאב ד"ר טעאדאר הערצל ז"ל.

אין דער שוהל האט זיך פערזאמעלט א גרויסער עולם דער חזן מיט'ן כאר ריכטען אפ די געהעריגע תפילות. ה' דראטשינסקי מאכט א „אל מלא רחמים" דעם פערשטארבענעם ציוניסטישען פיהרער און גלייכצייטיג אויך די יודישע קרבנות פון דעם לעצטען פאגראם אין סאלאניקי. די הזכרות מאכען א שטארקען איינדרוק אויף די אנוועזענדע. ה' שמואל לעוו האלט דאן א קורצע רעדע, אין וועלכער ער דערמאנט אין ווארעמע ווערטער די פערדינסטען פון ד"ר הערצל אלס שאפער פון ציוניזם און קאנגרעס אלס די ערשטע און איינציגע טריבונע פון יודענטום אין גלות. ער רעדט וועגען דער צעשפליטערונג אין ציוניסטישען לאגער, אינטערשטרייכענדיג די נויטווענדיגקייט פון א קאנסאלידירטער צוזאמענארבייט פון אלע פראקציעס און פערפראציעס פאר דעם געמיינזאמען אידעאל – דער אויפבוי פון ארץ ישראל. ה' לעוו לייענט דעם בעגריסונגס-בריף פון „אהל יעקב" צום קאנגרעס, וועלכער איז טאקע געשריבען געווארען אין דאזיגען גייסט.

נאך דער רעדע ווערט געמאכט א „מי שברך" די קאנגרעס-דעלעגאטען און די פרעזידענטען ד"ר חיים ווייצמאן און נחום סאקאלאוו און עס ווערט מיטגעטיילט, אז „אהל יעקב" שרייבט איין דעם קאנגרעס אין גאלדענעם בוך פון קרן קימת לישראל, בעת די עליות איז מען מנדר לטובת דעם „יער הרצל". מיט'ן געזאנג פון „התקוה" ווערט די טרויער-פייערונג פערענדיגט.

לטובת דעם „יער הערצל"

די טראדיציאנעלע כ' תמוז-זאמלונג לטובת די הערצל-וועלדער אין ארץ-ישראל ווערט אין אלע יודיש-נאציאנאלע קרייזען שטענדיג מיט גרויס סימפאטיע אויפגענומען. עס איז געווען ווירקליך א גליקליכע אידעע פון קרן קימת צו פעראייביגען דעם נאמען פון אונשטערבליכען יודישען פיהרער דורך פערפלאנצען וועלדער אויף דעם יודישען באדען אין ארץ ישראל, וועלכע האבען דארט א גרויסע בעדייטונג צוליב דעם יבשען קלימאט אין לאנד.

ספעציעלע נאלעפקעס, וואס זייער הכנסה איז בעשטימט לטובת דעם יער-הערצל זענען פונאנדערגעשיקט געווארען דורכ'ן קרן-קימת-ביורא און ווערען פערשפרייט דורך דער ציוניסטישער יוגענד און קיינער וועט זיך נישט אפזאגען אינטערשטיצען דעם יעזור הארץ-פאנד און מיטהעלפען אויפצושטעלען דעם לעבעדיגען מאנומענט פאר ד"ר טעאדאר הערצל אין ארץ-ישראל.

——=:O:=——

יודיש פאלקס-טעאטער, זגערזשער 17.

ווילקאמען אונזער גרויסען ליבען גאסט! א גרויסע איבערראשונג פאר באלוט און אומגעגענד! סענסאציע! ענדליך איז אונז געלונגען צו אנגאזשירען דעם ליבלינג פון לאדזער עולם, דעם בעקאנטען אמעריק. סטאר, געוו. דירעקטאר פון לאדזער „סקאלא"-טעאטער

הערמאן שעראצקי

אין לאדזער „פאלקס-טעאטער" נאר אויף דריי געציילטע פארשטעלונגען.

א זעלטענע געלעגענהייט, וואס דאס פובליקום קאן נאר זעהן איינמאל אין הונדערט יאהר די בעסטע היסטאר. אפערעטע פון אונשטערבליכען גרינדער פון יוד. טעאטער א. גאלדפאדען

זונטאג, דעם 5. יולי, 9 אוועגד–א גרויסער יום-טוב! קומט זיך געזעגענען! די לעצטע גרויסע געזעגענונגס-פארשטעלונג, וואו דאס פובליקום וועט האבען די געלעגענהייט זיך צו געזעגענען מיט דעם גרויסען אמעריקאנער גאסט פאר זיין אפפאהרען אי אמעריקא.

עס ווערט געשפילט די גוט-בעקאנטע אפערעטע אין 5 אקטען, הערמאן שעראצקי'ס קרוין-ראל

„בר-כוכבא"

אין דער פארשטעלונג נעהמט אנטייל די בעליבטע פרימאדאנע סאניע וויינבערג. אנטייל-נעהמער: בוימאן רעגינא, וויינבערג סאניא, טופמאן מרים, אריעל דוד, בלאט אברהם, דראגאוו מרדכי, טופמאן יהושע, צווייליך ישעיהו א"א גרויסער דאמען-און מענער-כאר. ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון בעליבטען דיריגענט און קאמפאזיטאר דוד בייגעלמאן. אוועגד-פרייזען פון 1–3 זל. געשעפטס-פיהרער: שמואל ליודנער. סופליאר: א. בלאט.

בילעטען פריהער צו בעקומען: אין פריזיער-געשעפט פון ראטמאן, פולנאצנא 24 און פון פרייטאג — אין קאסע פון פאלקס-טעאטער. וועגען אלע טעאטער-ענינים זיך צו ווענדען צום געשעפטס-פיהרער שמואל ליודנער אין קאנצעלאריע פון פאלקס-טעאטער פון 11 ביז 1 נאכמיטאג.

פּאָליטישער עקספּאָזע פון דר. ווייצמאַן

מיינע הערען און דאַמען! דער 17־טער ציוניסטישער קאָנגרעס ווערט אָפּגעהאַלטען אין אַ צייט פון גרויסע שוועריגקייטען, סיי אינערליכע און סיי אויסערליכע. אין משך פון די לעצטע צוויי יאָהר, האָבען מיר איבערגעלעבט זעהר פיל ענטוישונגען, און אונזער אָרגאַניזאַציע האָט זיך געפונען אין אַ שווערער לאַגע, — פינאַנציעל גלייך ווי פּאָליטיש. אין דער לאַגע פון די יודישע ישובים אין אַלע טיילען פון דער וועלט איז פאָרגעקומען אַ בעדייטענדע פערערגערונג און מיר יודען האָבען אַממעהרסטען געליטען פון אַלוועלטליכען ווירטשאַפטליכען קריזיס. די פערשמעלערונג פון אונזער אויפבוי־אַרבייט אין ארץ־ישראל איז דערגאַנגען ביז אַ געפעהרליכער שטופע און דער קאָנגרעס וועט האָבען די אויפגאַבע צו לעזען דעם וויכטיגען פּראָבלעם פון אויסגעפינען די נויטיגע מיטלען צו בעשיצען די עקזיסטירענדע סטרוקטור פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים און אויפצושטעלען די אויפבוי־אַרבייט אויף ברייטערע און מעהר זיכערע יסודות.

אין דעם דאָזיגען, מיין לעצטען בעריכט, וועט איהר מיר ערלויבען, אַז איידער איך וועל איבערגעהן צו אונזער איצטיגער לאַגע, וועל איך פריהער בעהאַנדלען די פערגאַנגענע געשיכטע פון אונזער בעוועגונג.

איך גלויב, אַז דער וויכטיגסטער מאָטיוו, וועלכער האָט געבראַכט צו דער באַלפור־דעקלאַראַציע, איז געווען דער זעלבער, וועלכער האָט אַרויסגערופען די ערשטע סימפּאַטיע־אויסדריקען פאַר די יודען. דאָס איז דער „סענטימענטאַלער“ מאָטיוו, וועלכער שטאַמט נאָך פון ביבעל־שטודיום.

דער סענטימענטאַלער מאָטיוו, איז געשטיצט געוואָרען, בשעת און הויפּטזעכליך נאָך דער וועלט־מלחמה דורך דעם איינפלוס, וואָס די אידעען פון פרייהייט און יושר האָבען אויסגעאיבט אויף דער געזעלשאַפטליכער מיינונג, פון ענגלאַנד. דאָס געוויסען פון דער וועלט איז טיף געריהרט געוואָרען דורך די אומגליקען פון דער וועלט־מלחמה. מענשען האָבען דערפיהלט, אַז כדי אויסצומיידען די איבערחזר'ונג פון אזא קאַטאַסטראָפע, איז אונבעדינגט נויטיג צו מאַכען אַן ענדע מיט די פונדאַמענטאַלע סיבות, וועלכע רופען אַרויס אונרוה און אויסשליסען זיי, ווען זיי זאָלען אפילו עקזיסטירען אין אַ פערבאָרגענער פאָרם. די בעריהמטע 14 פונקטען פון פּרעזידענט ווילסאָן, וועלכע האָבען אין זיך ענטהאַלטען אַזעלכע אידעען, ווי למשל, „פערזיכערען די דעמאָקראַטיע אין דער וועלט“, האָבען אין דער צייט בעדייט עפּעס מעהר ווי הוילע לאָזונגען אָדער צוציהונגס־ווערטער, זיי זענען געווען טיף פערוואָרצלט אין גלויבען פון די מלוכה־מענער, וועלכע זענען דאַן געווען די האַרען פון דער וועלט. די דאָזיגע מענשען זענען געווען דורכגעדרונגען מיט די העכסטע עטישע מאָטיווען. תיקון העולם איז געווען דער כאַראַקטעריסטישער שטריך פון יענער צייט. אַזעלכע הויכע צילען קאָנען ווערען נאָר דאַן דערגרייכט, ווען אַלע שטערונגס־עלעמענטען פון דער וועלט וועלען געבראַכט ווערען צו אַ האַרמאָניע און גלייכגעוויכט. צוליב דעם, האָבען געצויגען די אויפמערקזאַמקייט עטנישע גרופּען און קליינע פעלקער, וועלכע האָבען זיך געפונען אונטערן יאָך פון גרעסערע און מעכטיגערע פעלקער און צווישען זיי אויך די יודען, וועלכע האָבען געלעבט און געקעמפט אין שרעקליך אונאָרמאַלע בעדינגונגען. דאָס יודישע פּראָבלעם און איבערהויפּט דאָס פּראָבלעם פון די גרופּע אונטערדריקטע מאַסען פונ'ם מזרח־אייראָפּעאישען יודענטום, האָט געפאָדערט אַ טיפע בעטראַכטונג און לעזונג. אָהן דער לעזונג פונ'ם יודישען פּראָבלעם איז אונמעגליך זיך פאָרצושטעלען אַנ'אידעאַלע וועלט. און מיר יודען האָבען אין פּעריאָד פון שטרעבונגען צו אַ פערבעסערונג פון דער וועלט געקאָנט פיל העלפען צו פערבעסערען אויך אונזער אייגענע לאַגע.

דער דריטער מאָטיוו איז פון אויסשליסליך אַנטיליטאַרישען כאַראַקטער. עס איז געווען דאָ מאָלס אַ שטרעבונג צו געווינען די סימפּאַטיעס פון וועלט־יודענטום און בעזונדערס פונ'ם אַמעריקאַנישען יודענטום. און דאַן קומט די גרויסע סטראַטעגישע וויכטיגקייט פון ארץ־ישראל. עס איז נויטיג פאַר גרויס־בריטאַניען צו בעזיצען אין שכנות צום סועץ־קאַנאַל אַ מיליטערישע באַזע, וועלכע זאָל אין נויט־פאַל ערמעגליכען אַ פרייען וועג פאַר קאָמוניקאַציע־פערבינדונג מיט די קאָלאָניעס.

איין זאַך איז קלאָר פון פיל אַנדערע ערקלערונגען: וועלכער עס זאָל נישט זיין דער מאָטיוו, וואָס האָט געבראַכט צו דער באַלפור־דעקלאַראַציע, אונז יודען, האָט מען בעטראַכט אַלס אַ פאָלק, וואָס קאָן אויספיהלען די התחייבות'ען, וועלכע עס זענען אויף איהם אַרויפגעלייגט געוואָרען.

ווען מיר וואַרפען אַ בליק אויף זייער צייט מיט 10 יאָהר צוריק ווייזט זיך אונז אויס אַלס אונפערשטענדליך די חבר'ישע בעציהונגען פון אַ גרויסמאַכט מיט אַ פאָלק „אָהן אַג'אַדרעס“. אָהן אַנ'אָרגאַניזאַציע און אַנערקענטע פאָרשטעהער. די בעציהונגען האָבען געהאַט עפּעס רעוואָלוציאָנערעס אין זייער כאַראַקטער, ווייל דאָס ערשטע מאָל אין די אינטערנאַציאָנאַלע בעציהונגען, האָבען פערזאָנען רעפּרעזענטירט און גערעדט אין נאָמען פון אַ גאַנצען פאָלק, נישט האָבענדיג דערביי קיין שום יורידיש־בעגרינדעטע בעפולמעכטיגונג, ווי דאָס איז, למשל, געווען דער פאַל מיט מיר און מיינע חברים אין יענע צייטען פון די גרויסע מעגליכקייטען.

נאָכמעהר, שוין אין יענע ערשטע טעג האָבען מיר געוואוסט, אַז מיר וועלען נישט זיין די איינציגע איינוואוינער פון א"י. וועגען די אַראַבער האָט קיינער נישט פערגעסען: נישט מיר און נישט די ענגלישע רעגירונג, און מיר האָבען כלל נישט גערעכענט צו בויען אונזער נאַציאָנאַל־היים לרעה פון וועמען עס איז. דאָס איז קלאָר אָנגעוויזען געוואָרען דורך אחד־העם אין דעם פאָרוואָרט צו דער ענגלישער אויסגאַבע פון זיינע עסייען, וועלכע איז ערשינען אין 1920.

אָבער אויב מיר האָבען געוואוסט, אַז עס איז נאָך נישט די צייט צו רעדען וועגען דער מאַסען־דערציהונג פון יודישען פאָלק, האָבען מיר דאָך נאָך אין דער דעקלאַראַציע איינגעזעהען עפּעס מעהר, ווי דאָס, וואָס אונזערע אָפּאָנענטען האָבען אָנגערופען „מרכז רוחני“. מיר האָבען ערוואַרט — און איך גלויב, אַז מיט רעכט — דאָס אויב נישט יעדער יוד וועט זיין ביכולת צו פערלאָזען זיין הויז אין גלות און פאָהרען קיין א"י, וועט אָבער ווענגסטענס יעדער יוד וויסען, אַז די צווישען אונז וואָס וועלען געהן אַהין אין דעם בעוואוסטזיין אַז בלויז א"י קען זיי געבען אַ רוהיג און נאַציאָנאַל לעבען. וועלען עס קענען טון אין אַ בעשטימטער צייט. מיר האָבען ווייטער ערוואַרט, אַז די מאַטעריעלע גרונדלאַגען וועלען זיין גענוג גרויס און שטאַרק און וועלען האָבען דעם געהעריגען איבערבוי פון מאָראַלישער און אינטעלעקטועלער ציווילזאַציע, אַז מיר זאָלען זיך דאָרט קענען פריי ענטוויקלען, אָהן שטערונגען און אָהן בעדריקונגען, דאָס האָבען מיר געדענקט, וועט אונז געבען פיל פאַר דער אַזוי צו זאָגען, „איכות'יגער“ לעזונג פון דער יודען־פראַגע און מיט דער צייט אויך אַ כמות'דיגע אויסברייטערונג לטובת די יודישע קהלות אין מזרח־אייראָפּע. עס איז געווען קודם־כל אַ האָפענונג פאַר דעם יונגערן דור, וואָס האָט אויסגעקוקט די געלעגענהייט, וואָס א"י האָט איהם אָנגעבאָטען. איך האַלט, אַז דאָס איז אַנ'עהרליכע אויסטייטשונג פון דעם, וואָס די ציוניסטען האָבען געהאַט רעכט צו ערוואַרטען פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע און דעם א"י־מאַנדאַט פאַר דעם יאָהר 1922.

אין 1922 זענען מיר אַריינגעטרעטען אין דעם פעריאָד פון נייע אויסטייטשונגען פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע און א"י־מאַנדאַט.

דער פעריאָד, וואָס האָט זיך אָנגעהויבען אין 1922, איז נויטווענדיגערווייז געווען אַ פעריאָד פון ווידער־אויפשטעלונג פון די כוונות, הן מצד די יודען, הן מצד ענגלאַנד. אויף דער ענגלישער זייט האָט זיך שנעל אַרויסגעוויזען, אַז די זעלבע פאַקטאָרען, וואָס האָבען גורם געווען די פערעפענטליכונג פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע, זענען, אין געוויסע אומשטענדען געווען אויסגעזעצט צו האַנדלען געגען דער אויספיהרונג פון דער פּאָליטיק, וואָס שטיצט זיך אויף דער זעלבער באַלפור־דעקלאַראַציע.

די יאָהרען נאָך 1922 זענען חוץ דעם געווען עדות פון אַ געוויסער איבערגעמאַטערטקייט, וואָס איז געשטיגען אין ענגלאַנד לגבי די אחריות'ן פון דער אימפּעריע אַ מידקייט, פון וועלכער עס האָט געשטאַמט די וואַקסענדע טענדענץ פון דעצענטראַליזאַציע, אַ פערלאַנג צו פערלאָזען זאַגאַר קרוין־קאָלאָניעס, לאָזען זיי זיך, ווי ווייט מעגליך, אַליין רעגירען און זאָלען רעדוצירט ווערען די התחייבות'ן פון דער היימישער רעגירונג אין פערשידענע ריכטונגען.

קודם־כל זענען געווען יענע, וואָס האָבען אין דער שטרעבונג צו דערהאַלטען דעם ציוניזם אויפ'ן ניווא פון די רעאַליטעטען, — גע'טענה'ט, אַז דער ציוניזם מוז להבא פערלאָזען גענצליך יעדען פּאָליטישען קאַמף און זיך לגמרי קאָנצענטרירען אויף עקאָנאָמישע פּראָבלעמען, אויף דעם אויפבוי פון א"י „אויף אַ שטרענגער געשעפטליכער באַזיס“, און קודם־כל דורך פריוואַטער איניציאַטיוו.

אויף דעם געגענגעזעצטען פּאָלוס זענען געשטאַנען יענע, — מען קען זיי געפינען אין אַלע גרויסע בעוועגונגען, — פאַר וועלכע רעאַליטעטען עקזיסטירען פשוט נישט. פאַר זיי איז די איינציגע רעאַליטעט געווען, און איז די אידעע וועגען אַ יודענשטאַאַט. זיי רופען עס „הערצלס יודענשטאַאַט פּאָליטיק“. אין זייער אייפער צו דערגרייכען דעם דאָזיגען „יודענשטאַאַט“ האָבען זיי פערגעסען, אַז פּאָליטישע געוויכטיגקייט שטעהט אין אַ געוויסער פערהעלטעניש צו פּראַקטישע דערגרייכונגען, און די לעצטע קען מען נישט בעזייטיגען דורך פּראָקלאַמאַציעס.

צווישען די דאָזיגע צוויי עקסטרעמען האָב איך אין די דאָזיגע 10 יאָהר זיך בעמיהט דורכצופיהרען אַ מיטעלען קורס, נישט פערליערענדיג אַבער פון אויגען נישט עקאָנאָמישע רעאַליטעטען און נישט פּאָליטישע מעגליכקייטען. איהר דאַרפט אורטיילען, מיט וויפיל ערפאָלג די דאָזיגע בעמיהונגען זענען געקרוינט געוואָרען.

אַרויסלאָזענדיג די פערשידענע עטאַפּען אין דער ענטוויקלונג פון הערצלס אידעען, אַרויסלאָזענדיג דעם „אוגאַנדא־עפּיזאָד“, האַלט איך, אַז אַלס דעם לעצטען עטאַפּ פון הערצלס פּאָליטיק (אין איהר געלעגענהייטליכער צופּאַסונג צו רעאַליטעטען) דאַרף מען בעטראַכטען דעם שטאַנדפּונקט, וועלכען עס האָט געבראַכט צום אויסדרוק ד"ר נאָרדוי אין זיין הקדמה צום בוך פון מר. פּאַול גודמאַן „ציוניסטישע פּראָבלעמען און אויסזיכטען“, וואָס איז פערעפענטליכט געוואָרען אין 1916, ד. ה. דאַן, ווען עס איז ענטשטאַנען די ערשטע מעגליכקייט, אַז א"י זאָל אַריינקומען אין דער אַרבייט פון פּראַקטישער ציוניסטישער פּאָליטיק.

אויב עס איז פערהאַן אַ וועזענטליכער חילוק צווישען דעם בעגריף פון אַנ'עפענטליך־רעכטליך געזיכערטע היים“ אין א"י לויט דער פאָרמולירונג פון באַזעלער פּראָגראַם, ווייטער — דעם בעגריף, וועלכען עס האָט דעפינירט ד"ר נאָרדוי אין יאָהר 1916 און דעם צוזאָג פון באַלפור־דעקלאַראַציע צו אונטערשטיצען אַ „נאַציאָנאַלע היים“ פאַר'ן יודישען פאָלק אין א"י“. גלויב איך, אַז די דעקלאַראַציע האָט ענטהאַלטען אַ ברייטערע פאָרמולירונג פון ציוניזם.

די דעקלאַראַציע פון לאָרד באַלפור איז געווען אַ דאָקומענט פון אַ נישט־גאַנץ גענויע אָנגעצייכענטער פאָרם: זי האָט אויסגעדריקט די אַלגעמיינע אָבזיכטען. מיר האָבען איצט דריי אָפיציעלע קאָמענטאַרען פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע: 1) דער א"י־מאַנדאַט, 2) דאָס טשערטשיל ווייס־בוך פון 1922 און 3) דער בריף פון ענגלישען פּרעמיער פון 13. פעברואַר 1931, וועלכער איז אַנ'אינטערפּרעטאַציע פון ווייס־בוך פון אָקטאָבער 1930.

רעזומירענדיג מיינע אויספיהרונגען, שטעל איך פעסט: דאָס ווייס־בוך פון 1922 האָט ביי אונז נישט צוגענומען די אונז צוגעזאָגטע מעגליכקייטען אויסצובויען אונזער נאַציאָנאַלע היים. דער שפּעטערער קאָמענטאַר פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע דאָס ווייס־בוך פון 1930, האָט ביי אונז די דאָזיגע מעגליכקייטען צוגענומען. אייך איז בעקאַנט דער איינהאַלט פון דאָזיגען דאָקומענט. איך וועל דעריבער בלויז בעמערקען, אַז דאָס דאָזיגע ווייס־בוך האָט ביי אונז אויסגעזעהען, ווי אַ גלייכצייטיגע אַנולירונג פון מאַנדאַט, וואָס עס פעראונמעגליכט די ווייטערע מיטאַרבייט פון דער יודישער אַגענץ מיט דער בריטישער רעגירונג. מיר האָבען זיך ענטזאָגט אַקצעפּטירען דעם דאָזיגען דאָקומענט, נישט בלויז צוליב יורידישע הנחות, נאָר אויך צוליב דעם, וואָס ער האָט בעדראָהט אונזער לעבענס־עקזיסטענץ און אונזערע צוקונפט.

דעם זעלבען טאָג, ווען עס איז פערעפענטליכט געוואָרען דאָס ווייס - בוך, האָב איך זיך אָנגעגעבען אין דימיסיע אַלס פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און פון דער יודישער אַגענץ. איהר, מיינע הערען ווייסט, אַז עס איז געווען אין דער אָבזיכט תיכף צונויפצורופען דעם קאָנגרעס און דעם ראַט פון דער יודישער אַגענץ, כדי די דאָזיגע קערפּערשאַפטען זאָלען אָננעהמען אַ שטעלונג צו דער געשאַפענער סיטואַציע און בעשליסען, וואָס ווייטער צו טון.

אין דער צווישענצייט אָבער, נאָך איידער עס זענען בעשטימט געוואָרען די וואַהלען צום קאָנגרעס, איז איינגעטרעטען אַ ראַדיקאַלע ענדערונג, פון דער לאַגע. דער ענגלישער פּרעמיער האָט מיך איינגעלאַדען כדי אַרומצורעדען מיט'ן מיניסטאָרען־קאַבינעט אונזערע פאָרבעהאַלטען לגבי דעם ווייס־בוך. עס איז געווען דער חוב פון אונזער פליכט אויפצוקלערען די פּאָליטישע סיטואַציע נישט געקוקט דערויף, וואָס קיין שום פּאָליטישע געשיקטקייט איז שוין נישט געווען אימשטאַנד אויסצובעסערן דעם שאָדען, וואָס עס איז געטון געוואָרען ארץ־ישראל דורך דעם ווייס־בוך — דעם איינערליכען שלום, איינשטעלען פרידליכע בעציהונגען צווישען די יודען און די אַראַבער און פון ביידע צו דער מאַנדאַט־מאַכט.

דאָס איינציגע פערדינסטיגע, וואָס מיר האָבען געקענט טון איז געווען אָננעהמען די איינלאַדונג. דער רעזולטאַט פון דער קאָנפערענץ איז געווען דער בריף פון פּרעמיער פון 13. פעברואַר צו מיר, וואָס איז אויך פאָרגעלעזען געוואָרען אין פּאַרלאַמענט.

רעזומירענדיג מיינע אויספיהרונגען וויל איך אָנצייכענען דעם פאָלגענדען אַרבייטס־פּראָגראַם פון דער יודישער אַגענץ און פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע: 1) אָפּהיטען אונזערע רעכט, וואָס זענען אונז געזיכערט געוואָרען דורכ'ן קאָנגרעס, 2) איינערליכער קאָנסאָלידירונג און אויסברייטונג פון אונזער אויפבוי־טעטיגקייט אין א"י, איינשליסענדיג אויך די קאָלאָניזאַציע פון אַזוי־גערופענעם מיטעל שטאַנד, 3) פערשטאַרקען די נאַציאָנאַלע פאָנדען, ערגענצענדיג זיי אין די ראַהמען פון דער מעגליכקייט מיט אַ יודישע אַנלייהע פאַר די צוועקען פון אַ נאַציאָנאַלע קאָלאָניזאַציע, ווי אויך פאַר דער ענטוויקלונג פון פריוואַטער איניציאַטיוו. צום סוף דאַרף נאָך דערמאָהנט ווערען די נויטווענדיגקייט צו פערברייטערן און צו בעפעסטיגען די אָרגאַניזאַציאָנס־יסודות פון דער יודישער אַגענץ.

זייט דאָס יאָהר 1918 האָבען זיך פיל זאַכען אויף דער וועלט שטאַרק געענדערט. נישט איין גרויסע עטישע אידעע האָט אָנגעוואוירען איהר ווערט און בעדייטונג. פאַר אונז אָבער זענען געבליבען אונבעריהרט די מאָראַלישע יסודות און דער גלויבען אין אונזער זאַך. די, וועלכע האָבען מקריב געווען זייער לעבען פאַר דעם אויפבוי פון ציון, האָבען זיך פערבונדען מיט אַ זאַך, וועלכע געהער'ט צו דער אייביגקייט. אונזערע אבות האָבען איבערגעלעבט די שווערסטע צייטען אין דער גרויסער אמונה פון דער שליחות פון יודישען פאָלק. מיר טראָגען אין זיך די ירושה פון אונזערע אבות. מיר וועלען אפשר נישט נאָך איינמאָל פיהלען די לאַסט פון פעראַנטוואָרטליכקייט, אָבער מיר וועלען נישט דערציטערט ווערען. אונזערע בעוועגונג שטיצט זיך אויף אַנ'אונבערעכבאַרען פונדאַמענט. איך שטעל פעסט מיט דער גאַנצער בעוואוסטזיניגער פעראַנטוואָרטליכקייט, אַז אונזער בעוועגונג וועט אויך פון איצטיגען קריזיס אַרויס זיגרייך, מיט נאָך פערשטאַרקטע כוחות. הלוואַי זאָל דער איצטיגער קאָנגרעס אָנצייכענען אונזער בעוועגונג דעם ריכטיגען וועג און זאָל בעדייטען אַ וויכטיגען מאַרק־שטיין אויפ'ן וועג צו דער ערפיהלונג פון אונזער אידעאַל.

מאַשין = לעבער
ווערן אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6,
Telefon 12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אַלע פּלוצימגע פּאַלען צו יעדער צייט
בייטאָג און ביינאַכט ווי אויך אין אַלע אַקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.

אוועק מיט'ן ראַזירען!
אהן ראַזיר־מעסער, זייף און מאַשינקע
אַ אידעאַל גלאַט געזיכט
דורך RASOFIX NAGA!

פאַר'ן ראַזירען
אויפגעלעגטע פּאַסטאַ
פערטיג! נאָך ענטפערנען די פּאַסטאַ.
מאַכט אַ פּראָבע
און עס וועט זיין דאָס אנגענעהמסטע און בעקוועהמסטע מיטעל צו ענטפערנען די האָר פון געזיכט אָהן ראַזיר־מעסער, אָהן מאַשינקע
איז דער טריומף פון כעמיע „NAGA" RASOFIX
מען דאַרף גאָר אָנפּענזלען דאָס געזיכט, אראָפּנעהמען און דער שטאַרקסטער בעוואוקס ווערט ענטפערנט. דורך געזונדהייטס־אַמט געפּריבט און אָנערקענט פאַר אונשעדליך.
פערשפּרייט אויף דער גאַנצער וועלט – מיליאָנען פּערקויפטע פּעקלעך.
אנגענעהמער גערוך! ביליג אין בענוצונג. אָריג. פּאַקונג אויף 18–20 מאָל 3.50 זל.,
אויף זאַליטשקע מיט פּאָסט־שפּעזען 4 זל. אָהן פּאָריגען האַנד־געלד.
די פּרוּוען בענוצן אויך Rasofix „NAGA" צו ענטפערנען נישט בעדאַרפטיגע האָר.
אויסאַרבייטונג און פערקויף ערלויבט לויט'ן № 2. H. 1699/31 ד. 5. יוני 1931.
פערמרעטער און פּערקויפער געזוכט!
Polska Wytwórnia Preparatów Chemicznych „NAGA"
Łódź, Al. Kościuszki 93, telefon 230-66.

די פּאַריזער יודישע קהלה געהט באַרג אַראָפּ

(קאָרעספּאָנדענץ פון פּאַריז)

דער פּאַריזער יודישער ישוב איז איצט אפשר דער איינציגער אין דער גאַנצער וועלט וואָס וואַקסט כסדר. אָבער די פּאַריזער יודישע קהלה געפינט זיך אין אַ צושטאַנד פון ירידה, פאָלגענדיגע צוויי ציפערען אילוסטרירען בולט און אומברחמנות־דיג דעם דאָזיגען פּאַראַדאָקס:

אין פּאַריז לעבען איצט 150 טויזענד ביז 200 טויזענד יודען. די יודישע קאָנסיסטאָריע (אָפיציעלע קהלה) אין פּאַריז ציילט 6.500 מיטגלידער.

דער דאָזיגער פּאַראַדאָקסאַלער צושטאַנד האָט שוין פון לאַנג אַן אַרויסגערופען אַ שאַרפע קריטיק מצד פערשידענע געזעלשאַפטליכע קרייזען, אָבער די פיהרער האָבען אייביג געזאָרגט וועגען דעם, זיי האָבען, געשאַפען עפּעס אַ ספּעציעלע פּראָפּאַגאַנדע־קאָמיסיע, וואָס האָט געזאָלט ווערבירען נייע מיטגלידער. אָבער נאָכדעם, ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז קיין גרויסע ערפאָלגען האָט די דאָזיגע קאָמיסיע נישט דערגרייכט, האָבען זיי זיך זעהר לייכט און שנעל בערוהיגט. עס איז דאָך אַ סך לייכטער און אָנגענעהמער צו בלייבען אין אַ קלענער און „איידעלער" געזעלשאַפט. און ביז מיט אַ קורצער צייט צוריק איז אויסערליך אַלץ געווען רוהיג און גוט אין דער אָפיציעלער פּאַריזער יודישער קהלה.

אַ מהומה האָט זיך אָנגעהויבען ערשט דעמאָלט, ווען עס האָבען זיך דערפיהלט די פינאַנציעלע רעזולטאַטען פון דער קוואַנטיטאַטיווער קליינקייט און שוואַכקייט פון דער יודישער קהלה אין פּאַריז. מיט עטליכע וואָכען צוריק איז פאָרגעקומען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער קאָנסיסטאָריע. פון די 6.500 מיטגלידער זענען קוים געקומען צו דער פערזאַמלונג עטליכע הונדערט מענשען. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער דעפיציט וועלכער האָט אין די יאָהרען 1928 און 1929 אויסגעמאַכט נישט מעהר ווי 102.000 פראַנק, דערגרייכט 639 טויזענד פראַנק, אין דעם יאָהר 1930. דאָס האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע אומרוהיגקייט צווישען די היינטיגע בעלי־בתּים פון דער פּאַריזער יודישער קהלה. אין די רעדעס פון באַראָן ראָבערט דע ראָטשילד, פון זשאַרזש לעווען, פון דר. איינדליך און אַנדערע, האָט געקלונגען אַ טיפע אומרוהיגקייט, די האָבען זיך ערשט איצט אַרומגעקוקט, אַז נישט האָבענדיג קיין מענשען, קען מען נישט האָבען קיין געלד, און אַלע רעדנער האָבען שאַרף און קאַטעגאָריש פערלאַנגט, אַז די פּאַריזער קאָנסיסטאָריע זאָל טאָן אַלץ וואָס איז נאָר מעגליך, כדי צו פערברייטערען דעם קרייז פון איהרע מיטגלידער, כדי אויס צו וואַקסען אין אַ גרויסער און לעבעדיגער פאָלקס־אָרגאַניזאַציע.

מיט וואָס זשע דערקלערט זיך דער נישטיגער אינטערעס מצד דער פּאַריזער יודישער בעפעלקערונג? אין די לעצטע יאָהרען זענען אין פּאַריז בעזעצט געוואָרען צענדליגער טויזענדער נייע יודען, וועלכע האָבען יאָ אַ גרויסען אינטערעס צו דעם קהלה־לעבען. וועלכע וואָלטען, ביי אַנדערע אומשטאַנדען, גערן זיך אַריינגעלאָזען אין די פּאַרטיגע פּאַרטיען פון דער אָפיציעלער קהלה. אָבער ראשית כל זענען דאָס אויסלענדער און זייערע רעכט זענען אין דער פּאַריזער יודישער קהלה שטאַרק בעגרענעצט. ביז׳ן יאָהר 1908 האָבען יודישע אימיגראַנטען בכלל נישט געהאַט קיין רעכט אויסצוקליבען צו ווערען אין די צענטראַלע אָרגאַנען פון דער קאָנסיסטאָריע. נאָכדעם האָט מען אָבער געגעבען דאָס דאָזיגע רעכט צו אַלע אויסלענדישע יודען, וועלכע לעבען אין פראַנקרייך נישט ווייניגער ווי צעהן יאָהר און וועלכע זענען נישט ווייניגער ווי פינף יאָהר בעצאָהלענדיגע מיטגלידער פון דער קהלה. דאַן האָט מען דאָס בעטראַכט אַלס אַן ערשטען טריט אויפ׳ן וועג צו אַ פולשטענדיגער גלייכבערעכטיגונג פון די אימיגרירטע יודען מיט די „עכט־פראַנצויזישע". אָבער שוין אין יאָהר 1919 האָט מען אָפּגעשאַפט אויך די דאָזיגע בעשיידענע רעפאָרם. אויסלענדער האָבען אינגאַנצען פערלוירען דאָס רעכט אויסגעקליבען צו ווערען אין דער קאָנסיסטאָריע. עס איז קיין חידוש נישט, אַז אונזער אַזעלכע בעדינגונגען האָבען אימיגרירטע יודען נישט געהאַט קיין גרויסען חשק זיך אָנצושליסען, צו דער אָפיציעלער פּאַריזער יודישער קהלה, אין וועלכער זיי זענען בעטראַכט געוואָרען אַלס בירגער פון צווייטען ראַנג, און ערשט מיט עטליכע וואָכען צוריק נאָכדעם, ווי די סכנה פון אַ פינאַנציעלען באַנקראָט האָט אָנגעהויבען צו שוועבען איבער דער פּאַריזער יודישער קאָנסיסטאָריע, האָבען איהרע אָנפיהרער אָנגעהויבען ווידער צו קלערען, ווי אַזוי געווינט מען די אימיגרירטע יודען. און מען האָט אָנגענומען אַ בעשלוס, אַז פון איצט אָן קען איין זעקסטעל פון די געוועהלטע מיטגלידער פון דער קאָנסיסטאָריע בעשטעהן פון אויסלענדער. פון די 24 מיטגלידער פון דער קאָנסיסטאָריע קענען די נישט עכט־פראַנצויזישע יודען שיקען נישט מעהר ווי פיר.

אַזאַ „נומערוס קלאַוזוס" וועט אָבער קוים בעפרידיגען די אינטערעסען און אַמביציעס פון די אויסלענדישע יודען אין פראַנקרייך און וועט זיי קוים צוציהען צו דער אָפיציעלער קהלה־

די צווייטע סיבה פון דעם גלייכגילט, וואָס הערשט אין די ברייטע יודישע קרייזען בנוגע דער קאָנסיסטאָריע איז דער כמעט אויסשליסליך רעליגיעזער כאַראַקטער פון איהר טעטיגקייט. דער הוצאות ביודזשעט פון דער פּאַריזער קהלה פאַר׳ן יאָהר 1930 בעטרעפט 6.071.000 פראַנק, פון דער סומע ווערען אויפ׳ן ראַבינאַט אויסגעגעבען 594.500 פר. אויף רעליגיעזע קולטען — 567.100 פראַנק; אויף דריי גרויסע שולען — 1.068.000 פראַנק: אויף בויען נייע שולען — 608.600 פראַנק; די אַדמיניסטראַציע קאָסט אָפּ 594.600 פראַנק; ווי מען זעהט עסען אויף די רעליגיעזע הצטרכות׳ן און די פערוואַלטונגס־הוצאות מעהר ווי אַ העלפט פון דעם ביודזשעט. קיין שום קולטורעלע אָדער עקאָנאָמישע אַרבייט פיהרט נישט די פּאַריזער קהלה. און עס איז קיין חדוש נישט, וואָס צענדליגער טויזענדער יודען, וועלכע וואָלטען ביי אַנדערע בעדינגונגען געבילדעט דעם קערן פון אַ געזונטער און לעבעדיגער יודישע פאָלקס־קהלה, שטייען ביי דער זייט, אויף וויפיל זיי גרופּירען זיך פאַר דער בעפרידיגונג פון זייערע בעדערפענישען, טוען זיי דאָס אין דער פאָרם פון זעלבסטשטענדיגע קהלות אָדער אין דער פאָרם פון „סאָסיעטעס" וועלכע האָבען זיך מיט אַ צייט צוריק פעראייניגט אין איין פעדעראַציע, וואָס ציילט איבער פופציג טויזענד מיטגלידער.

די אָנפיהרער פון דער פּאַריזער יודישער קהלה פיהלען און פערשטייען, אַז די קהלה גייט באַרג אַראָפּ, אַז זי רעפּרעזענטירט נישט די פּאַריזער יודישע בעפעלקערונג, אַז זי האָט נישט און וועט נישט האָבען די נויטיגע מיטלען, אָבער זיי פערשטייען נישט אָדער ווילען נישט פערשטיין די טיפערע סיבות פון דער דאָזיגער דערשיינונג, זיי האָפען נאָך אַלץ, אַז עס וועט זיי געלונגען צוצוציהען די צענדליגער טויזענדער אויסלענדישע יודען, וועלכע האָבען אַ לעבעדיגען אינטערעס צו די קהלה־ענינים. — אָבער אין דער זעלביגער צייט טראַכטען זיי גאָרנישט אַז מען מוז פערבייגעהן די קאָמפּעטענץ און די אויפגאַבען פון דער קאָנסיסטאָריע און געבען גלייכע רעכט די זעלבע אויסלענדישע יודען, נאָך וועלכע זיי יאָגען זיך איצט אַזוי שטאַרק, זיי גלויבען אין דעם אַז עס איז מעגליך צו לאָזען אַלץ ווי עס איז היינט, און דאָך געווינען נייע מענשען, און נייע געלד־מיטלען. און דאָס איז אַ נישט־דורכפיהרבאַרע אויפגאַבע, די פּאַריזער יודישע קהלה וועט אויך ווייטער גיין באַרג־אַראָפּ אויב איהרע אָנפיהרער ווילען נישט פערשטיין דעם גייסט פון דער צייט און וועלען נישט רעפאָרמירען די וועהל־רעכט און די אויפגאַבען־קרייז פון דער פּאַריזער יודישער קאָנסיסטאָריע.

י. שעכטמאַן.

יודען ווילען אַנטלויפען פון האָנדוראַס

(פון אַ פּריוואַטען בריף)

זעהר ווייניג געדענקען אַז מיט אַ יאָהר פינף־און־צוואַנציג יאָהר צוריק, בעת דער פערשטאָרבענער זאַנגוויל האָט געשאַפען די טעריטאָריאַליסטישע אָרגאַניזאַציע איז צוו. אַנד. געפּלאַנט געווען צו שאַפען אַ יודישע מלוכה אין האָנדוראַס.

דער פּלאַן איז בעגראָבען געוואָרען צוזאַמען מיט׳ן טעריטאָריאַליזם און דעם נאָמען האָנדוראַס האָבען יודען פערגעסען, איצט איז דער נאָמען ווידער אַרויסגעשוואומען אין שייכות מיט די אומרוהען וואָס זענען דאָרטען פאָרגעקומען.

וויזט זיך אַרויס, אַז אַביסעל יודען זענען דאָרט פערהאַן. נאָכדעם, ווי צפון־אַמעריקא האָט געשלאָסען איהרע טויערען האָבען עטליכע צעהנדליג פערוואָגעלטע עמיגראַנטען זיך דערשלאָגען אין יענעם פערוואָרפענעם ווינקעל פון צענטראַל־אַמעריקא.

און אָט איז אַ קורצער אויסצוג פון אַ בריף, געשריבען פון אַ דאָרטיגען יודישען אימיגראַנט, לואיס פּאָרטנאָי.

סך הכל פערמאָגט האָנדוראַס 600 טויזענד נפשות אויף אַ שטח פון איבער 50 טויזענד קוו. קילאָמעטער — צו 12 נפשות אויף איי זקוו. קילאָמעטער דורכשניטליך. ס׳רוב בעשעפטיגט מען זיך דאָרט מיט באַנאַנעס. די ערד איז קאָנצענטרירט ביי גבירים. די מאַסען לעבען אין אָרימקייט און דרייען זיך אַרום באַנאַנעס, ווער ס׳אַרבייט און ווער ס׳האַנדעלט.

ט׳איז אויסגערעכענט געוואָרען אַז האָנדוראַס עקספּאָרטירט אַלע יאָהר פאַר פערציג מיליאָן דאָלאַר באַנאַנעס.

אַ סך ערד ליגט אינגאַנצען נישט בעאַרבייט, דער קלימאַט איז אַ גוטער. דער באָדען פעט, נאָר די האָנדוראַסער זענען פויל, נישטאָ דער חשק צו אַרבייט ווי אין אייראָפּא, בעזונדערס האָבען זיי נישט ליב קיין ערד־אַרבייט: חוצדעם האָבען די רייכע פּלאַנטאַטאָרען אַ פּאָליטיק דערביי: זיי בעאַרבייטען נאָר אַזוי פיל באָדען וויפיל באַנאַנעס עס לאָזט זיך עקספּאָרטירען.

די האָנדוראַסער זענען אַפילו נישט קיין שלעכטע חברה, אָבער זעהר היציגע, כאַפּען אַ רעוואָלווער און שיסען, איז ביי זיי אַ קלייניגקייט. דעריבער מוז יעדער סוחר טראָגען ביי זיך אַ רעוואָלווער הגם ס׳קומט איהם אויס עלטען צו בענוצען זיך מיט איהם.

אָט האָב איך אַליין (דער־ציילט פּאָרטנאָי) געזעהען אַ טשיקאַווען בילד:

אין האָנדוראַס איז איינגעפיהרט אַ ספּאָרט פון הענער־קאַמף, מ׳שטעלט אַוועק צוויי הענער, מ׳בינט אַן ביי זייערע פיסלעך צוויי קליינע מעסער׳לעך און מ׳צורייצט זיי. שלאָגען זיי זיך אַזוי לאַנג, ביז איינער פאַלט אַ טויטער. אויפ׳ן דאָזיגען הענער־קאַמף שפּילט מען פונקט ווי ערגעץ אַנדערש אויף אַ פערד־געלויף, אָדער אָקסען־קאַמף.

איינמאָל האָבען צוויי האָנדוראַסער ביי אַזאַ סצענקע זיך געוועט אין פינף דאָלער, נאָכדעם איז צווישען זיי ענטשטאַנען עפּעס אַ סכסוך. האָבען זיי זיך אָנגעהויבען שלאָגען ווי די הענער, און איינער איז געבליבען ליגען אַ טויטער גלייך מיט׳ן האָן. דעם שלעגער האָט דער עולם אַפּלאָדירט; ער גייט אַרום פריי...

פערהאַן דאָ אינדיאַנער, וואָס האָבען אַזאַ טבע: בעת איינער ווערט אין כעס אויפ׳ן צווייטען, כאַפּט ער און האַקט זיך אַליין אָפּ צוויי פינגער, נאָכדעם נעהמט ער בלוטיגע נקמה אַן דעם שולדיגען אין זיין כעס.

פאַר־איאָהרען האָט די רעגירונג אָנגעפיהרט אַ פּראָפּאַגאַנדע אין אויסלאַנד פאַר אַ ברייטער אימיגראַציע מיט׳ן צוועק פון קאָלאָניזאַציע. דאָ איז אָבער זעהר שווער צו מאַכען אַ לעבען. די געיאָגטע און געפּלאָגטע יודישע בעדונדניקעס דאַרפען אַהער נישט קומען, די ביסעל, וואָס איז שוין דאָ פערהאַן זוכט מיטלען, אַרויסצוקריגען זיך. פונדאַנען. ס׳איז דאָך אָבער נישט וואוהין...

פערהאַן דאָ סך הכל 60—70 יודישע נפשות, מ׳רופט זיי פּאָלאַקאָ, רוסאָס, רומאַנאָס — אַז זיי זענען יודען, ווייסט מען נישט. זיי פערנעמען זיך מיט פעדלעריי אין ד יצוויי שטעט: סאַן פּעדראָ סולא און טעגוסיגאַלפּאַ. (די רעזידענץ־שטאָט).

וואָלט מען שוין אפשר ווי ס׳איז זיך איינגעלעבט אין אַ צרה מיט די שטענדיגע אויפשטאַנדען ס׳קעמפען דאָ צווישען זיך צוויי פּאַרטייען, די בלויע (קאָנסערוואַטיווע) און רויטע (ליבעראַלען), אַלע פּאַר יאָהר מאַכט איין פּאַרטיי אַן איבערקעהרעניש און פערכאַפּט די מאַכט און איטליכע רעוואָלוציע קאָסט בלוט.

דער פיהרער פון די ליבעראַלען איז דער מיליטערישער גענעראַל פערערא. לעצטענס האָט ער שוין געהאַט פערכאַפּט עטליכע קלענערע שטעטלעך צוואָרפענע איבער׳ן גאַנצען לאַנד, נאָר ביי די טויערען פון דער גרויסער שטאָט סאַן־פּעדראָ איז ער אָפּגעשטויסען געוואָרען.

דאָס לאַנד געפינט זיך אין מלחמה־צושטאַנד, די פעדלעריי איז געפאַלען, די יודען פיהלען זיך זעהר שלעכט, און ווילען אַנטלויפען, אָבער וואוהין?

י. גרים.

—=:)(:=—

אויטאָגענישע שווייסונגען
מעטאַל־בעאַרבייטונגען
שלאָסעריי־אַרבייטען
מאַשינען־טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאָנסטאַנטינער 11/13
(רוג זאַכאָדניאַ)

ר. איזראַעל

ליבע און טויט

סענסאַציאָנ. דראַמאַטישער ראָמאַן פון לאָדזשער לעבן

(52

דער דעטעקטיוו האָט איבערגעלייענט דעם פּראָטאָקאָל וואָס ס׳איז געשריבען געוואָרען פון די ערקלערונגען וועלכע ס׳האָט געגעבען דער שאָפער נאָך זיין אויסטערלישער רייזע מיט די געהיימניש־פולע פּאַסאַזשירען.

דער דעטעקטיוו האָט זיך פערטראַכט ווי אַזוי ווייטער צו האַנדלען און האָט בעשלאָסען תיכף אויפצוזוכען דעם שאָפער, ער האָט אָבער אַלץ געמאַכט טאָן אָהן דער הילף פון דער פּאָליציי. דאָס האָט זיך אָבער איצט איהם שוין נישט איינגעגעבען. די פּאָליציי וואָלט שוין איצט דעם ענין נישט געמעגט אַרויסלאָזען פון דער האַנד.

פיל צייט איז נישט געגאַנגען און דער קאָמיסאַר האָט גלייך אַוועקגעשיקט אויפזוכען דעם שאָפער לויט דעם אַדרעס וואָס ער האָט אָנגעגעבען.

צום גליק האָט מען דעם שאָפער גלייך געפונען און געבראַכט אין קאָמיסאַריאַט. דער קאָמיסאַר צוזאַמען מיט דעם דעטעקטיוו האָבען בעשלאָסען נישט מיטצושיקען קיין מונדירטע פּאָליציי כדי נישט צו מאַכען קיין אויפמערקזאַמקייט אי זבאַלום, אין די פערשידענע מלינהס פון דער אונטערוועלט. מיט דעם שאָפער איז מיטגעפאָהרען דער דעטעקטיוו און צוויי געהיים־אַגענטען, וועלכע זענען פולשטענדיג געשטעלט געוואָרען צו זיין פערפיגונג.

דער שאָפער איז געפאָהרען מיט די דעטעקטיווען דורך דעמזעלבען וועג וואָס ער איז פאַר־נאַכט געפאָהרען מיט די פּאַסאַזשירען. ער האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דעמזעלבען אָרט, אויף וועלכען ער האָט זיך אָפּגעשטעלט מיט די פּאַסאַזשירען.

פון אויטאָ איז אַרויס דער דעטעקטיוו, וועלכער האָט זיך אָנגעהויבען אַרומצוזעהען וואו ער געפינט זיך, וואָס פאַראַ מלינהס דאָרט געפינען זיך. און געזוכט די מעגליכקייט וואו נירענבערג האָט געקענט בעהאַלטען סאָניען.

ער האָט אַבסאָלוט אָבער גאָרנישט געפונען, און דער ענין האָט זיך ביי איהם נישט גערירט פון אָרט. ער האָט אַרויסגערופען פון אויטאָ די צוויי געהיים־אַגענטען כדי צוזאַמען עפּעס צו טון, זיי האָבען אָנגעהויבען אַרומצוגעהן איבער די פערשידענע שמאָלע און שמוציגע געסלעך, געזוכט אַהין און צוריק אָבער קיין שום פערדעכטיגעס נישט געפונען.

דער דעטעקטיוו האָט געמוזט רעזיגנירען פון ווייטערדיגען זוכען, אַ מידער און צובראָכענער האָט ער זיך צוריקגעקעהרט אַהיים אָהן שום אויסזיכט עפּעס ווייטער צו טון און עפּעס ווייטער אויסצופּועלן.

אידאַ האָט שוין אינדערהיים געוואַרט אויף טשאַרל׳ן, מיט פערוויינטע אויגען איז זי געזעסען ווי אויף שפּילקעס, אויף דעם רעזולטאַט פון די נאָכפאָרשונגען.

— וואָס האָסטו געמאַכט טשאַרל? איז אידאַ אויפגעשפּרונגען, דערזעהענדיג דעם דעטעקטיוו, האָסטו עפּעס געפונען?

דער דעטעקטיוו האָט גאָרנישט געענטפערט, נאָר מאַכטלאָז אַראָפּגעלאָזען די הענד.

אידאַ האָט זיך שטאַרק צעוויינט און זיך נישט געקענט בעהערשען.

— וואָס וועט איצט זיין? וואָס וועט זיין, מיר האָבען אומגליקליך געמאַכט אַ מענש, אַן אָנשטענדיגע פרוי, אַריינגעוואָרפען זי מיט אייגענע הענד אין אָפּגרונד, אין שמוץ, וואָס וועלען מיר איצט טון.

— מיר האָבען פערזעהען, אַז נירענבערג זאָל נישט קענען אַרויסבעקומען זיך איבער דער גרעניץ, האָט דער דעטעקטיוו געענטפערט מיט אַ מינע פון אַ פערשולדיגטען חדר־יונגעל.

— ווייסטו דען נישט, אַז נירענבערג האָט פאַר די דאָזיגע זאַכען נישט קיין מורא.

— ליידער ווייס איך, דאָס יאָ, אָבער איך האָב נישט מעהר וואָס אויפצוטון.

קאַפּיטעל 17.

פּראָפ. לעהמאַנ׳ס טויט

פּראָפעסאָר לעהמאַן איז געלעגען אַ געבונדענער מיט אַ פערשטאָפּטען מויל אין אַ ווינקעל פון דער באַגאַזש־אָפּטיילונג אויף דער שיף. אַלע זיינע בעמיהונגען און אומענשליכע אָנשטרענגונגען זיך אַרויסצוהעלפען פון דער שרעקליכער לאַגע, האָבען זיך נישט איינגעגעבען, די שטריק, מיט וועלכער ער איז געווען געבונדען, האָבען זיך אַריינגעפרעסען אין זיין לייב און ער האָט געהאַט שרעקליכע ווע־טאָגען. ער האָט אַפילו קיין קרעכץ נישט געקענט געבען און ס׳האָט איהם מינוטענווייז פערבעהאַלטען אָטעם צוליב דער שמאַטע וואָס ער האָט געהאַט אין מויל, ער האָט וועגען גאָרנישט געקענט טראַכטען בעת דער טויט האָט איהם געשוועבט פאַר די אויגען, ער האָט געפיהלט אַז לאַנג אין אַזאַ לאַגע קען ער נישט פערבלייבען, און דאָך האָט לעהמאַן אויף אַזאַ אומענשליכען אופן זיך געפייניגט די גאַנצע נאַכט און דעם גאַנצען מאָרגענדיגען טאָג, בלייבענדיג די גאַנצע צייט ביים פילען בעוואוסטזיין. וואָס האָט נאָך מעהר פערשטאַרקט זיינע ליידען, די איינציגע האָפנונג, וואָס איז איהם פערבליבען איז געווען, אַז אימיצער וועט דאָך אַריינקומען אין דער באַגאַזש־אָפּטיילונג און איהם בעפרייען.

דאָס וועטער דרויסען איז געווען אַ העררליכעס און דאָס שיף איז געשוואומען גלייך אָהן שום שטערונג, אויבען אויפ׳ן דעק האָט מען זיך דערוואוסט וועגען טראַגישען טויט פון פּראָפעסאָר לעהמאַן, מיט וועלכען ס׳האָט פּאַסירט אַן אומגליק אָדער ער האָט זיך אַליין דאָס לעבען גענומען. נאָר דער קאַפּיטאַן שוואַרצענבאַך אַליין האָט געטראַכט וועגען דער מעגליכקייט פון אַ מאָרד וואָס איז אויסגעפיהרט געוואָרען איבער דעם פּראָפעסאָר לעהמאַן, ער האָט נישט געהאַט מיט וועמען זיך צו טיילען וועגען זיין חשד, ווייל ער האָט גוט געדענקט די ווערטער פון פּראָפ. לעהמאַן, אַז עטליכע מענשען פון זיין מאַנשאַפט איז פערמישט אין דער אַפערע פון פּרוזען־האַנדעל. ער האָט אָבער נישט געוואוסט וועלכע זיי זענען און דעריבער זיך נישט געטאָרט פּראַטען פאַר קיינעמען דער קאַפּיטאַן האָט מיט אונגעדולד געוואַרט ביז די שיף וועט צושוואומען צום ערשטען פּאָרט.

(פאָרטזעצונג קומט).

די איינציגע ביליגסטע
קוועלע
פון די נייעסטע אין= און אויסלענדישע
קאסמעטיק
אין
PERFUMERJA
J. DRUKIER
5 ZAWADZKA 5
Tel. 175-92.
פאר אנגראסיסטען –
בעדייטענדער ראבאט

צו די ה"ה גנבים

פרייטאג האט מען מיר אויף דער ווארשע-ווינער באהן ארויסגע'גנב'עט א פארטפעל מיט מזומן און פערשידענע דאקומענטן ווי אויך 2 אינקאסא-קוויטעס פון Bank Kupiecko-Kredytowy Zawadzka 11 אויף 130 זל. ביידע אויפ'ן נאמען י. מאנצארזש, ווי אויך א וועקסעל אויף 60 זל. צאהלבאר דעם 15 סעפטעמבער ד. י. פויזען. די ה"ה גנבים ווע־רען געבעטען נעגען בעלוינונג אפצושיקען אדער אפצוברענגען די דאקומענטן צו י. מאנצארזש ציגעל-גאס 38. דיסקרעציע געזיכערט,

צו די ה"ה גנבים

פרייטאג-צו-נאכטס האט מען פון מיין וואוי־נונג וואלבארסקא 18 ארויסגעגנב'עט צוויי־ערלאך־מאשין מיט א שער. אזוי ווי איהר וועט פאר דער מאשין א וועניגעס בעקומען, בעט איך די ה"ה גנבים מיך נישט צו רואינירען און איך בין גרייט צו געבען א פיל־פאכיגע פערגיטיגונג ביים צוריק־שיקען אדער אבברענגען די מאשין. דיסקרעציע געזיכערט. ה. מייעראוויטש, וואלבארסקא 18

Fr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134–72
נעמט אן פון 2–3 נאכמ.
און פון $7\frac{1}{2}$–9 אווענד.

אנ'ארט צו שלאפען
פאר 2 אנשטענדיגע יונ־געלייט, איז אפצוגעבען.
14 פאמארסקא 14
אויפן הויף, 2.שט. לאסקי.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!
פרעכטיגער דאפעל-פראגראם!
ס'געהיימניש פון צימער 13
אין די הויפטראלן:
Ewelina Holt i Henry George.
אין שאטען פון פיראמידען
מיט **Lee Parry i Jean Murrat**

אכטונג, זומער = סעזאן! אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 5.30 נאכמ. שבת, זונטאג 3 א זייגער בייטאג
דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

זונטאג, דעם 12-טען ליפיעץ, כ' תמוז, 4 נאכמיטאג קומט פאר אין זקנים-הויז פון הערמאן און מינא קאנשטאט, פאמארסקא 54,

א אויסערגעוועהנליכע
אלגעמיינע פערזאמלונג
פון די מיטגלידער פון דער חברה „מחסה לזקנים"
מיט פאלגענדען טאג-ארדנונג:

1) ערעפנונג און וואהל פון א פארזיצענדען, אססעסארען און סעקרעטער; 2) אבטיילען דאס זקנים-הויז פון הערמאן און מינא קאנשטאט פון דער חברה „מחסה לזקנים"; 3) פעראייניגונג פון זעמטליכע וואהלטעטיגע אינסטי־טוציעס פאר זקנים; 4) פרייע פארשלאגען.

בעקאנטמאכונג פאר שניידער און געזעלען!

אויב איהר ווילט זיך פערפולקאמען אין אייער פאך און פארבעסערן אייער עקאנאמישע לאגע און עקזיסטענץ, טא קומט זיך איינשרייבען צו די פראקטישע צושניידער-קורסען פאר הערן- און דאמען-בעקליידונג ביים בע־וואוסטען צושניידער-לעהרער **א. אורמאן, לאדז, זשעלאנא 10A.** וואו איהר וועט גרינדליך דאס פאך ערלערנען אין א צייט פון 6 וואכען, פאר צוגערייזטע שילער דויערט דער קורס נור 3 וואכען. א נייער קורס הויבט זיך אן דינסטאג, 9 א זייגער פריה. נאכ'ן ענדיגען דעם קורס, ווערט ארויסגעגעבען א דיפלאם. פארערט פראספעקטען אומזיסט. מיט אכטונג

צושניידער-לעהרער א. אורמאן,
לאדז, זשעלאנא 10A. 3756

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פעלט ארמען אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פעדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געמאכטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בא־האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר דאקטאר בראכורעתינג פערגעשינגען זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכען בראך. אויך פאר הויקערס לייגונגען מיט הייל-גארסעטען און אפעראטן פאר פערקרומטע פיס און פלאטס-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע געמענע פיס און הענט, געמענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומ־בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי־טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מא־רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן טערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע,

דאנקזאגונג.

דעם געעהרטען ה' דיר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר בראך-ליידערגע־אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פראנט 2. שטאק, פאר דער גיכער אינטערעס־פאנטערער הילף און רעטען מיך דעם ערשטען טאג ראש השנה פון דעם שווערען און פאר מין לעבען געפעהרליכען בראך, פאר דעם זיסענשאפט־ליכען אנגעלעגען מיר דעם באנדאזש פון זיין סיסטעמע דאנק איך אויף דעם וועג הערצליך און עמפפעהל איהם דערדערך פאר אלע בראך-ליידענדע.
Dr. M. Minzer, N. lekarz kolejowy K. Chorych.

„SANATO"
כירורגיש=וועכנעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער=סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אימפיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאסאוו
כירורגישע אבטיילונג פון ד"ר מעד. מ. סאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
אויגען-אבטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

Dr. med. **H. Gutsztadt**
ספעצ.-ארצט פאר אקושער און פרויען-קראנקהייטען
Zachodnia 62
(Śródmiejska 14). Telef. 129-52 .טעלעפ
נעהמט אן פון 9 ביז 10 און פון 5 ביז 7.

Dr. med.
M. Rosenthal
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקה.
11-go Listopada 19 (קאנסטאנטינער)
telefon 223-34 .טעלעפ
נעהמט אן אין דער היים פון 4 ביז 7 אווענד און לעמש־ניצע „פאמאץ" לימאנאווסקיעגא 1 (אלעקסאנדרער-גאס) פון 1—2 נאכמיטאג.

ד"ר ראבינזאן
פארעמביע
גראנד-פענסיאנאט

Dr. **Z. Rakowski**
פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעמשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 5—3

Dr. med. **NIEWIAŻSKI**
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אווענד.

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.,
נעמט אן פון 1 ביז 3 נאכמ.
און פון 6 ביז 8.30, אוו
זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

ווערקשטעל
פון **שירמס**
און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאדז, נארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל
דאמען= און מענער=שירמס און שטעקנס
צו קאנקורענץ-פרייזען
נעהמט אן אלערליי רעפעראטורען פון שירמס ווי אויך פון קלאשצן און באסטן. 3666

יעדער איינציגער
האט זיך אי־בערציינגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, טעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

א יונגער
ס'ווערט זאפארט געזוכט א יונגעל מיט פולער בע־קעסטיגונג און א קליינעם געהאלט. נאכריכט ביים צייטונג-פערשפרייטער פון גייערסראיאן רוזאווסקא 5

ס'איז געפונען געווארן
א וועקסעל אויף 200 זל. אויסשטעל. יעקב ליפשיץ אורדרע מ. א. שאפירא. דער וועקסעל איז אבצו־נעמען געגן אנאנס-קאסטן אין אדמ. פון דער צייטונג

מאטארען
עלעקטרישע נייע און געניצטע, ביליגסטע קוועלע.
רעפעראטור= ווערקשטעלען
בלי פון קאלעקטארען און אויפרודערער.
אינסטאלאציעס
עלעקטרישע פון אלע ארט
Reklamy NEONOWE.
Inż. J. REICHER i S-ka, Południowa 28, tel. 21-000

Dr. MED. **H. LUBICZ**
ספ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. **13-142**
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8, זונטאג און יו"ט 9–1, פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

היינט און פאלג. טעג!
פרעכטיגער פילם פון אונגעוועהנליכע קלאנג-עפעקטען! גאדסאניערען! נאכט־לאקאלען! ראפינירטע קאקעטקעס! דאס איז א מאגנעט, וואס ציהט צום וועג פון פערברעכען
גאלדענע לעגענד
דראמע, וואס אילוסטרירט דאס לעבען, זארגען, הומאר און וואהנזיניגע ארויס־טריטען פון אוניווערזיטעטס-יוגענד. ספארט עמאציעס רעגאטן-געיעגן הומאר אין די הויפט-ראלען:
James Murray i Kathron Grawford
אויסער'ן פראגראם: פרעכטיגע צייכנונגס־קאמעדיע „פיעטרעק אויפן טאנץ קאנקורס".

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 נאכמיטאג שבת, זונטאג און יום-טוב 2,30 בייטאג
פאפולערע פרייזן.
דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman